

155.2

๕. 1๖' ๒

๑๖

บุคลิกภาพห้องดีประกอบกับการคล้อยตาม
ของนิสิตปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ของ

นายอภิชาติ ไรจน์พิบูลสถิตย์

30 ธ.ค. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

ตุลาคม 2548

อภิชาติ โรจน์พิบูลสถิตย์. (2548). *บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์สมเกียรติ พิทยทัศน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตัวแปรทางชีวสังคม คือ เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบกับการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 300 คน เป็นชาย 150 คน หญิง 150 คน ประจำปีการศึกษา 2548

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูลชีวสังคม แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และแบบวัดการคล้อยตาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

นิสิตหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านชั้นปีที่ศึกษาและการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัยมีการคล้อยตามไม่แตกต่างกัน ในด้านบุคลิกภาพพบว่า บุคลิกภาพวันใหม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตาม (.202) และบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว (-.422) บุคลิกภาพเปิดกว้าง (-.279) บุคลิกภาพอ่อนโยน (-.169) บุคลิกภาพมีสติ (-.309) ทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

FIVE – FACTOR MODEL OF PERSONALITY AND CONFORMITY OF UNDERGRADUATE
STUDENTS IN THE FACULTY OF SCIENCE AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

Mr. APICHART ROJPIBULSTIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

October 2005

Apichart Rojpibulstit. (2005). *Five – Factor Model Of Personality And Conformity of Undergraduate Students In the Faculty of Science at Srinakharinwirot University*. Master Project, M.Ed. (Developmental Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Somkiat Thippayathat.

The purposes of this research were : 1) to compare conformity of undergraduate students in the Faculty of Science at Srinakharinwirot University , as classified by gender, class standing , and the club membership , 2) to study the relationship between each of five– factor model of personality and conformity of undergraduate students in the Faculty of Science at Srinakharinwirot University.

The sample for this study included 150 male and 150 female undergraduate students pursuing their second , third , and fourth year of studies in the Faculty of Science at Srinakharinwirot University of during semester 1 of the academic year 2005. The instruments for collecting data were : (a) a questionnaire on personal background information , (b) a five factor model of personality test , and (c) a conformity test.

The hypotheses were tested by carrying out the t - test , F – test and Pearson's product - moment correlation coefficient. The findings were as follows :

The conformity of female undergraduate students was found to be significantly higher than that of male ones at the .05 level. The undergraduate students'club membership and nonmembership were not significantly different in conformity. With respect to their personality, it was found that neuroticism was positively correlated with conformity (.202) ; there were negative correlations between conformity and extraversion (-.422) , between conformity and openness (-.279) , between conformity and agreeableness (-.169) , between conformity and conscientiousness (-.309). All of these correlation coefficients were statistically significant at the .05 level.

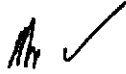
บุคลิกภาพห้องค้ประกอบกับการคล้อยตาม
ของนิสิตปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
นายอภิชาติ โรจน์พิบูลสถิตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

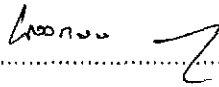
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

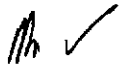
(อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

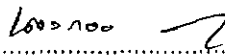
(รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล)

คณะกรรมการสอบ

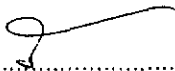
ประธาน

(อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

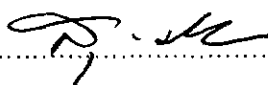
(รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัดนา ศรีสัตย์วาจา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ)

วันที่ ๘ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็น เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล และผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัย และท่านทั้งสามยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา และอาจารย์วิรัชัญญา วัฒนโธ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามและเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย และขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษา ตลอดจนหลักสูตรจิตวิทยาพัฒนาการ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยว่าการศึกษาในระดับปริญญาโทของผู้วิจัยมิได้สิ้นสุดเพียงการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้ หากผู้วิจัยได้ซึมซับเอากระบวนการเรียนรู้ที่ถูกจุดประกายขึ้นในระยะเวลาสองปีที่ผ่านมา ให้กลายเป็นการเรียนรู้ที่ต้องสืบเนื่องอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวโรจน์พิบูลสถิตย์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้อำลังกายและกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

อภิชาติ โรจน์พิบูลสถิตย์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีบุคลิกภาพ.....	10
ความหมายของบุคลิกภาพ.....	10
ทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการคล้อยตาม.....	18
ความหมายของการคล้อยตาม.....	18
สาเหตุที่ทำให้คล้อยตาม.....	20
ประเภทของการคล้อยตาม.....	21
ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตาม.....	22
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตาม.....	25
พฤติกรรมการคล้อยตาม.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตาม.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
	การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	33
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	33
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
	คุณภาพของแบบวัดการคล้อยตาม.....	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
	ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
	การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	42
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	47
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	47
	สมมติฐานในการวิจัย.....	47
	วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	47
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	48
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	48
	อภิปรายผล.....	49
	ข้อเสนอแนะ.....	53
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	55
	บรรณานุกรม.....	56
	ภาคผนวก.....	60
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	66

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 องค์ประกอบ 5 ประการของบุคลิกภาพ.....	14
2 ลักษณะทางชีวสังคมจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย.....	40
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จำแนก ตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนการคล้อยตามของนิสิตตามเพศ.....	42
5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนการคล้อยตาม ของนิสิตตามชั้นปีที่ศึกษา.....	43
6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนการคล้อยตามของนิสิต ตามการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย.....	44
7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน กับการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	45

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
---	---------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก มีการก้าวเข้าสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามลำดับ มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีตลอดจนการคมนาคมขนส่งและการติดต่อสื่อสารกันระหว่างประเทศ เป็นผลให้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมไทยเป็นอย่างมาก (วรญาณ กุลติลก. 2541:5) ซึ่งทำให้มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ การรวมกลุ่มนี้นับตั้งแต่จุดเริ่มของชีวิตเนื่องจากมนุษย์ทุกคนเมื่อเกิดมาก็ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวแต่จะมีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นสังคม การมีชีวิตอยู่ในกลุ่มในสังคมนั้นก็จำเป็นจะต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่ม และสังคมนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลาเพราะลักษณะของกลุ่มสังคม ก็คือการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผนของกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีทัศนคติและวิธีการในการปฏิบัติคล้าย ๆ กัน ดังนั้นสังคมจึงมีอิทธิพลต่อมนุษย์ในหลาย ๆ ด้านตั้งแต่การก่อตั้งบุคลิกภาพ ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดก็จะเห็นว่าบุคคลแต่ละคนเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมหลาย ๆ ประเภท เมื่ออยู่ในกลุ่มสังคมหนึ่งบุคคลอาจมีการกระทำที่แตกต่างไปจากอีกกลุ่มสังคมหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มสังคมมีอิทธิพลทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรมและทัศนคติ ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลุ่มสังคมต้องการให้บุคคลได้แสดงออกและมีความเชื่อที่คล้ายกัน ดังนั้นในแต่ละกลุ่มสังคมจะสร้างกฎสำหรับพฤติกรรมขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ปฏิบัติตามซึ่งกฎที่สร้างขึ้นมานี้จะเรียกว่า เกณฑ์มาตรฐานของสังคม (Social Norm) (Hoolland, M.K. 1974) เกณฑ์มาตรฐานนี้มีขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นในสังคมซึ่งเกณฑ์มาตรฐานปกติของสังคมแต่ละสังคมก็อาจจะแตกต่างกันไป เมื่อบุคคลอยู่ในสังคมใด ก็มักจะต้องเรียนรู้ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือเกณฑ์มาตรฐานของสังคมนั้นที่ตั้งขึ้นเสมอ นอกจากนี้พฤติกรรมบางอย่างของบุคคลยังได้รับรับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและสังคมของบุคคลนั้น แต่อย่างไรก็ตามการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสังคมของบุคคลนั้นอาจจะแตกต่างกันไป บุคคลบางคนอาจยอมให้สิ่งแวดล้อมและสังคม เข้ามามีบทบาทในชีวิตของเขามากกว่าผู้อื่น เป็นเหตุให้การตอบสนองของเขาแตกต่างกันออกไปด้วย ทั้งนี้ก็แล้วแต่สถานการณ์และบุคลิกภาพของเขา จะเห็นได้ว่าเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มของสังคมก็จะมีพฤติกรรมที่ต่างไปจากการอยู่ตามลำพังคนเดียว พฤติกรรมที่ต่างกันนี้ก็สืบเนื่องมาจากกฎเกณฑ์ของกลุ่มที่คาดหวังให้สมาชิกในกลุ่มมีพฤติกรรมตามที่กลุ่มกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจจะเป็นได้ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่จะต้องเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จึงเป็นความคาดหวังของกลุ่ม นั่นคือการคล้อยตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อสมาชิกในกลุ่มหรือที่เรียกว่า แรงกดดันของกลุ่ม ซึ่งแรงกดดันนี้จะ

ทำให้นุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรม การกระทำ และทัศนคติ ซึ่งการคล้อยตามนี้เป็นการแสดงถึงความเป็นพวกเดียวกันของกลุ่ม เพราะบุคคลมีความต้องการที่จะให้กลุ่มยอมรับ เช่น วัยรุ่นมักมีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับตน (อัจฉรา กัลยาณชาติ. 2532 : 1) การที่บุคคลคล้อยตามกลุ่มและสังคมนั้นอาจทำให้เกิดได้ทั้งผลดีและผลเสียหากคล้อยตามในทางที่ถูกต้องก็จะเกิดผลดี แต่ถ้าคล้อยตามในทางที่ผิดก็จะเกิดผลเสีย ดังที่ อีแวนส์ แมคแคนเดลล์ (Evans and Mccandless. 1978) ได้เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผลดีหรือผลเสียของการคล้อยตามแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขาเลือกที่จะทำตามใคร และในเรื่องใด การคล้อยตามผู้นำที่ดีหรือการตามมาตรฐานที่ดีของกลุ่มก็จะทำให้กลุ่มมีความเป็นเอกลักษณะ และทำให้บรรลुวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ส่วนการไม่คล้อยตามค่านิยม กิจกรรมและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ย่อมทำให้กลุ่มไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่าการคล้อยตามจะเกิดผลเสียหากก็ต่อเมื่อ บุคคลคล้อยตามเพื่อให้สังคมยอมรับโดยที่ขัดต่อศีลธรรม ขาดความเป็นตัวของตัวเองหรือเมื่อคล้อยตามกลุ่มที่เป็นภัยต่อสังคม นักจิตวิทยาสังคมชื่อมอร์ตัน (Mouton.1956 : 339-347) ได้กล่าวไว้ว่า การคล้อยตามนี้เป็นปัญหาอย่างหนึ่งในจิตวิทยา ซึ่งบุคคลจะพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แท้จริงของตนเพื่อรักษาสัมประโยชน์หรือผลสำเร็จในการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนโดยทั่วไปในสังคม ในแต่ละบุคคลก็จะมี การคล้อยตามที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบอื่น ๆ ของอิทธิพลกลุ่ม ซึ่งอิทธิพลเหล่านี้จะมาถึงบุคคลโดยการส่งผ่านกลุ่มขนาดเล็กซึ่งอาจจะอยู่ในรูปครอบครัว กลุ่มเพื่อน ฯลฯ มีผู้ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการคล้อยตามและ ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามไว้หลายคนด้วยกัน คนแรกที่ถูกกล่าวถึงคือ มาสโลว์ (Maslow. 1958 : 51-56) มาสโลว์ได้ให้ความเห็นว่า บุคคลที่คล้อยตามอยู่เสมอ มักเป็นผู้ที่ไม่รู้จักตนเองหรือไม่เข้าใจความรู้สึกอันแท้จริงของตนเอง บุคคลเหล่านี้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่หรือประสบกับปัญหาใด ๆ ก็มักจะว่าวุ่น ท้อแท้ เพราะตัดสินใจไม่ได้ว่าควรทำอย่างไร และคนประเภทนี้มักจะดำเนินวิถีทางของตนตามผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ผู้บังคับบัญชาหรือตามแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี อีกคนหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามคือ แมคคิททริก (Mc Kittrich.1967 : 39-40) แมคคิททริกได้เสนอว่าบุคคลที่คล้อยตามความคิดเห็นของบุคคลอื่นย่อมขาดโอกาสที่จะใช้ความคิดสร้างสรรค์ และแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ซีเวอร์รี่ บริงแฮม และเชคเลนเคอร์ (Severy,Bringham & Schienker.1976) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า บุคคลที่ชอบคล้อยตามเป็นคนที่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองต่ำ เข้าใจตนเองตรงข้ามกับความเป็นจริงมักมีความวิตกกังวลสูงไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาและความเครียดด้วยตนเองได้ มีการเก็บกดปัญหา ไม่เต็มใจทำอะไรด้วยตนเอง ทำอะไรต้องได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม เทรตรง เผด็จการ เชื่อฟังใจในลัทธิเดียว จิตใจอ่อนไหว ใจแคบ ซึ่งลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามดังกล่าวนี้ คล้ายคลึงกับบุคลิกภาพของคนไทยอย่างมาก ดังเช่นงานวิจัยของคณะนิติปรัชญา วิทยาลัยวิชาสังคม (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2514 : 8-19) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ

บุคลิกภาพแบบไทยกับการพัฒนาประเทศ พบว่าลักษณะของคนไทยเป็นลักษณะของบุคคลที่คล้อยตาม กล่าวคือคนไทยไม่กล้าที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสาธารณชน เคร่งครัดต่อประเพณี เคารพผู้อาวุโส มีความรักพวกพ้องไม่กล้ากระทำในสิ่งที่แตกต่างจากพวกพ้อง ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาไมตรีหรือความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยา (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2524 : 8-15) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนไทยแล้วพบว่ามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกรงอกเกรงใจ ไม่มั่นใจในตนเอง ต้องพึ่งผู้นำมีลักษณะคล้อยตามกันซึ่งก็สอดคล้องกับความคิดเห็นของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 89-95) ที่ว่าสังคมไทยมีลักษณะสัมพันธ์กันแบบสังคมไมตรีสัมพันธ์ คือมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กัน ไม่ส่งเสริมให้พึ่งตนเอง ไม่รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่มีอิสระในด้านความคิด ไม่กล้าแสดงออกมีแต่จะคล้อยตามกัน

นอกจากนี้ เชื่อว่า บุคลิกภาพจะมีอิทธิพลต่อการคล้อยตาม จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีแนวความคิดว่าควรจะนำองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ นั้นมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบุคลิกภาพ เพราะบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่มิพบบาทสำคัญต่อการใช้ชีวิต และเป็นเรื่องที่มีความละเอียดลึกซึ้ง กว้างขวาง มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ใช้เวลาในการศึกษาถึงองค์ประกอบ การจัดกลุ่มบุคลิกภาพ, Journal of Personality ดังเช่น เชปลิน และบัคเนอร์ (Chaplin and Buckner. 1988 : 528) ได้พยายามจัดระบบบุคลิกภาพจากลักษณะต่าง ๆ 5 ลักษณะออกเป็น 5 มิติ ได้แก่ สุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) วัฒนธรรม (Culture) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และการแสดงตัว (Extraversion) ดิกแมน (วิลลพร พันธุมนตรี. 2534 : 1, อ้างอิงมาจาก Digman. 1989 : 195 – 214) ได้ศึกษาองค์ประกอบของบุคลิกภาพจากผลงานเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงอันยาวนานในช่วง 40 ปี ที่ผ่านมา แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่าโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กต่างชาติ หรือต่างภาษาย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญห้าองค์ประกอบ คือ การแสดงตัว / การเก็บตัว (Extraversion / Introversion) ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และสติปัญญา (Intellect)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้น เป็นกลุ่มนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยมิได้คัดเลือกนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 1 อยู่ในระยะของการปรับตัวจึงยังไม่มีการรวมกลุ่ม และการคล้อยตามที่ชัดเจนแน่นอน ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ทั้งนี้ เห็นว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความสำคัญเพราะ จะต้องเป็นผู้ที่คิดหาวิธีการพิสูจน์ทราบในเชิงประจักษ์กับทฤษฎีต่างๆ ก่อนจะตัดสินใจเชื่อและสรุปเป็นทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีและ จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแบบในด้านการคิดหาเหตุผล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยด้วย

จากสภาพความสำคัญนี้ หากบิดามารดา หรือ ผู้ใกล้ชิดเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพกับการคล้อยตามของวัยรุ่น ก็จะสามารถเข้าใจถึงความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นและ สามารถที่จะให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการคล้อยตามของ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ เพื่อจะได้ ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหา การคล้อยตามของวัยรุ่น ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง และเหมาะสม กับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบการคล้อยตามของนิสิตตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็น สมาชิกชมรมของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในแต่ละด้านกับการคล้อย ตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามของนิสิตหรือไม่ และองค์ประกอบของบุคลิกภาพองค์ประกอบใด ที่ส่งผลกับการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผลที่ได้ครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมความเข้าใจบทบาท และความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ลักษณะทางชีวสังคมคือ เพศ ชั้นปีที่ ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการให้คำแนะนำ และความรู้ แก่สถาบันทาง สังคมต่าง ๆ นำไปประกอบการพิจารณาในการวางแผน ป้องกัน แก้ไข ปรับปรุง ในทางที่พึงประสงค์

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ความรู้ในเชิงทฤษฎี เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิก ภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามซึ่งเป็นแนวความคิดใหม่ ฉะนั้นผลที่ได้จึงเป็นความรู้ใหม่เชิง ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพกับการคล้อยตาม

3. ทำให้ทราบถึงการคล้อยตาม กับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้ นิสิตได้มีความคิด และตัดสินใจปฏิบัติในเรื่องการคล้อยตาม อย่างถูกต้องเหมาะสมอยู่ในกรอบอันดีงามของสังคม และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ตนเองได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 เพศชาย 527 คน และเพศหญิง 1,489 คน รวมทั้งสิ้น 2,016 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 เพศชาย 150 คน และเพศหญิง 150 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน ใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ , 2540 :284)

ตัวแปรที่ศึกษา

1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

- 1.1.1 บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (Neuroticism)
- 1.1.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion)
- 1.1.3 บุคลิกภาพแบบเปิดกว้าง (Openness)
- 1.1.4 บุคลิกภาพแบบอ่อนโยน (Agreeableness)
- 1.1.5 บุคลิกภาพแบบมีสติ (Conscientiousness)

1.2 ลักษณะชีวิตสังคม

- 1.2.1.เพศ หมายถึง เพศหญิงและเพศชายของนิสิต
- 1.2.2.ชั้นปีที่ศึกษา หมายถึง ชั้นปีที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่
 - 1.2.2.1.ชั้นปีที่ 2
 - 1.2.2.2.ชั้นปีที่ 3
 - 1.2.2.3.ชั้นปีที่ 4

1.2.3.การเป็นสมาชิกชมรม หมายถึง การเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ที่ทำ

กิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนในมหาวิทยาลัย

2.ตัวแปรตาม ได้แก่ การคล้อยตาม

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1.บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งมีผลต่อการกำหนดแบบแผนวิธีการคิด และพฤติกรรมตามการรับรู้ของตนเองในลักษณะต่าง ๆ 5 ลักษณะซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตาและแมคแคร (Costa & McCrae. 1992)ซึ่งแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1.บุคลิกภาพหวั่นไหว (Neuroticism) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวล (Anxiety) ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Angry Hostility) ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) การคำนึงถึงแต่ตนเอง (Self Consciousness) การมีแรงกระตุ้นในตนเองสูง (Impulsiveness) และมีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability)

1.2.บุคลิกภาพแสดงตัว (Extraversion) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความอบอุ่น (Warmth) ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) การชอบมีกิจกรรม (Activity) ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement — Seeking) การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions)

1.3.บุคลิกภาพเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) ความสุนทรี (Aesthetics) การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) การปฏิบัติ (Actions) การมีความคิด (Idea) การยอมรับค่านิยม (Values)

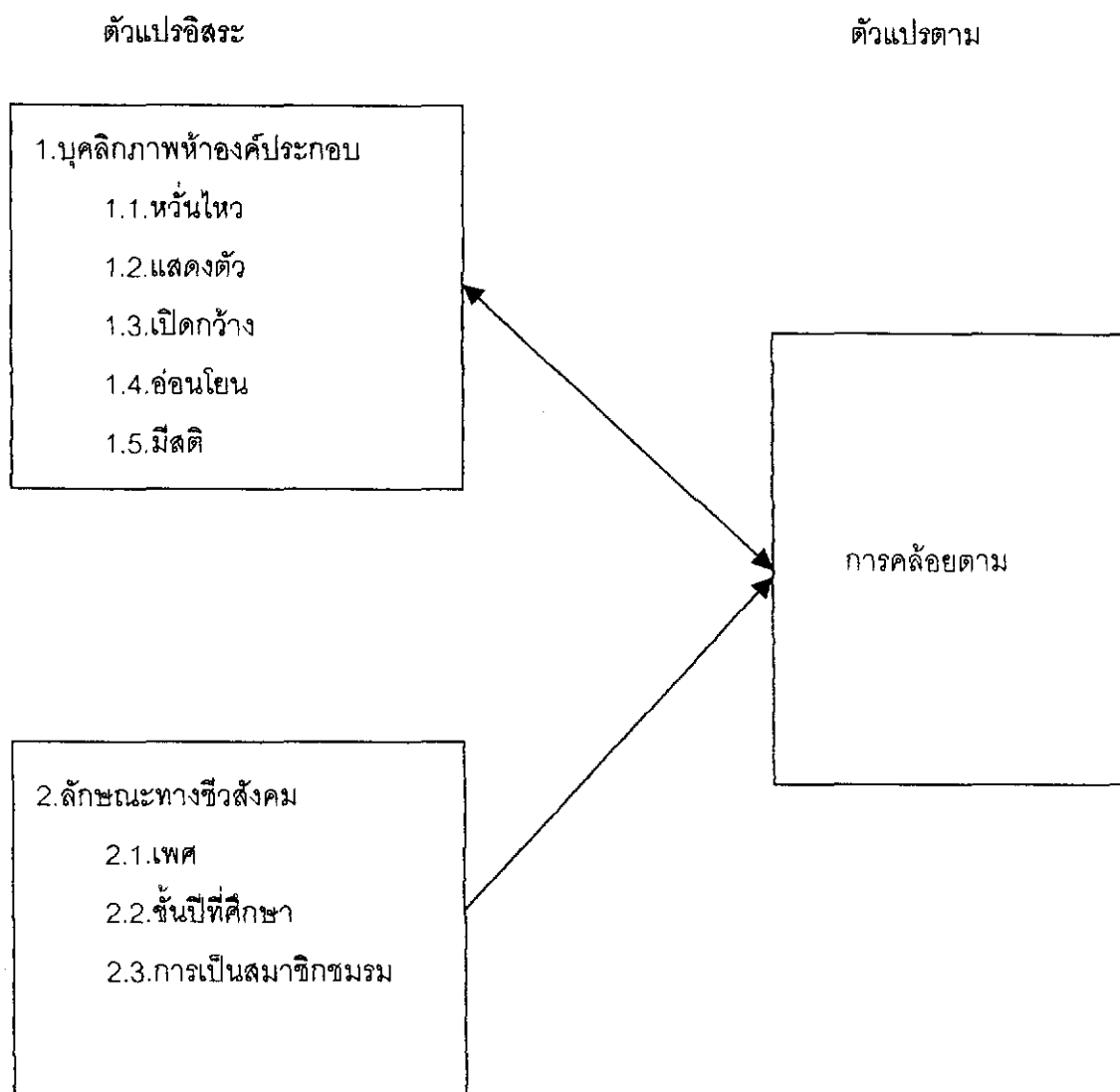
1.4.บุคลิกภาพอ่อนโยน (Agreeableness) หมายถึง การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) ความตรงไปตรงมา (Straight Forwardness) ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) การยอมตามผู้อื่น (Compliance) การถ่อมตน (Modesty) และความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender — Mindedness)

1.5.บุคลิกภาพมีสติ (Conscientiousness) หมายถึง การมีความสามารถ (Competence) ความเป็นระเบียบ (Order) การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) การมีความต้องการไฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Striving) การมีวินัยต่อตนเอง (Self-Discipline) และความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation)

ลักษณะของแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบซึ่งวัลภา สบายยิ่ง (วัลภา สบายยิ่ง. 2542 : 134-136) แปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตาและแมคแคร (Costa & McCrae. 1992) ประกอบด้วยบุคลิกภาพห้าแบบคือ แบบหวั่นไหว แบบแสดงตัว แบบเปิดกว้าง แบบอ่อนโยน และแบบมีสติ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนค่า 5 ระดับให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียว จากเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย โดยครอบคลุม 5 ตัวแปร แต่ละตัวแปรประกอบด้วยข้อความ 12 ข้อรวมทั้งสิ้นจำนวน 60 ข้อ

2. การคล้อยตาม หมายถึง การที่บุคคลทำพฤติกรรมไปตามความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของกลุ่ม เพื่อการยอมรับและการรักษาสัมพันธที่ดีของกลุ่ม โดยจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม สามารถวัดได้โดยใช้แบบวัดการคล้อยตามที่ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงจากแบบวัดการคล้อยตามของ สุภาภรณ์ เล็งขำ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วยความคิดเห็น 24 ข้อ แต่ละข้อมีการแจกแจง 5 ระดับโดยมีน้ำหนักตามมาตรฐานต่อเนื่องตามลำดับ ข้อความในแบบวัดการคล้อยตาม จะมีทั้งข้อความที่เป็นในทางบวก และทางลบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตชาย
2. นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 4
3. นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรม มีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม
4. นิสิตที่มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีผลต่อการคล้อยตามของนิสิตดังนี้
 - 4.1. บุคลิกภาพหัวใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามของนิสิต
 - 4.2. บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามของนิสิต
 - 4.3. บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามของนิสิต
 - 4.4. บุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามของนิสิต
 - 4.5. บุคลิกภาพมีสติมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามของนิสิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1.แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
- 2.แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการคล้อยตาม
- 3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

สำหรับความหมายของบุคลิกภาพ มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะดังนี้

ฮอลพอร์ท (ฮูนิย์ ศรีสง่าตระกูลเลิศ. 2546 : 6 ; อ้างอิงจาก Allport. 1967) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพคือ ลักษณะส่วนรวมที่เปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละบุคคล ซึ่งมีระบบทางกายและจิตกำหนดให้บุคคลมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากผู้อื่น

อนาสตาซี (วิมลพร พันธมนตรี. 2534 : 8 ; อ้างอิงจาก Anastasi. 1968 : 111) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันหรือแม้แต่ในสภาพแวดล้อม และพันธุกรรมเดียวกันก็อาจทำให้เกิดบุคลิกภาพต่างกัน

แมคแคนเนล (McCannell. 1974 : 610) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงพฤติกรรมออกมาเป็นแบบแผน เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ลักษณะนิสัยที่กล่าวนี้ หมายถึง ค่านิยม แรงจูงใจ เจตคติ อารมณ์ ความสามารถด้านต่าง ๆ มโนภาพแห่งตน รวมทั้งสติปัญญา

แคทเทล (นวลละอ อสุภผล. 2527 : 206 ; อ้างอิงจาก Cattell) ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพ คือ สิ่งที่ช่วยให้สามารถทำนายได้ว่าบุคคลจะทำอย่างไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้จุดมุ่งหมายในการวิจัยเชิงจิตวิทยาบุคลิกภาพ เพื่อสร้างกฎว่าบุคคลที่มีความแตกต่างกันนั้นจะทำพฤติกรรมใดเมื่ออยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมปกติ บุคลิกภาพเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เปิดเผยและซ่อนอยู่ภายใน

สำหรับนักวิชาการไทยหลายท่านก็ได้สรุปสาระสำคัญของความหมาย "บุคลิกภาพ" ซึ่งสอดคล้องกับนักจิตวิทยาที่ได้ให้ความหมายไว้ข้างต้นดังนี้

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) กล่าวถึงความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่าคือลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

บั้งอร ภูวภิรมย์ขวัญ (2524 : 41) สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า คือ ทุกสิ่งทุกอย่างอันได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก ฯลฯ และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออก ต้องมีความคงตัวสำหรับเป็นพฤติกรรมเฉพาะตัว อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้างแต่ต้องใช้เวลาพอสมควร

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543 : 216) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะโดดเด่นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกแบบนั้นอยู่ประจำกับสถานการณ์เฉพาะอย่างจนเกิดเป็นนิสัยถาวร

ในขณะที่เดียวกันศรีเรือน แก้วกังวาล (2539 : 5-6) ให้ความหมายว่าบุคลิกภาพคือลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและภายในโดยส่วนภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็น เช่น รูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีการพูดจา ส่วนภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยากแต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา อารมณ์ ความถนัด ลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพไม่สามารถแยกออกเป็นส่วน ๆ ออกจากกันและกันได้โดยเด็ดขาดทุก ๆ ส่วนของบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์กันและมีผลกระทบต่อกัน บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมด้วยพันธุกรรมและวัฒนธรรม การเรียนรู้วิธีการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมและวัตถุ บุคลิกภาพของบุคคลมีทั้งส่วนที่เป็นพื้นผิวและส่วนที่เป็นนิสัยที่แท้จริง บางส่วนของบุคลิกภาพถูกซ่อนเร้นหรือถูกปิดบังโดยจงใจและไม่จงใจ บุคลิกภาพของบุคคลมีทั้งส่วนร่วมซึ่งเป็นลักษณะสากลและส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกนั้นจะต้องมีลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกำหนดแบบแผนวิธีการคิดและพฤติกรรมของบุคคล และบุคลิกภาพของบุคคลจะเป็นเช่นใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสังคม วัฒนธรรมและการรับรู้ตนเอง (Self-Concept) ดังนั้นแต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

จากการศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของแคทเทิล ซึ่งต่อมาทิวป์และคริสตัล (Tupes & Christal) ได้นำแบบวัดบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ (16 PF) ของแคทเทิล ไปให้กลุ่มตัวอย่างประมาณค่า แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ปรากฏว่าค้นพบตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ หลังจากนั้นได้มีนักจิต

วิทยาอีกหลายคนได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันไป

จากความพยายามของนักจิตวิทยา และนักการศึกษากลุ่มหนึ่งที่ได้พยายามศึกษาค้นคว้าการจัดระบบ หรือโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลว่าควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ โดยเสนอผลงานลงในหนังสือ *Journal of Personality* ในปี ค.ศ. 1988 ถึง 1989 ดังนี้คือ

วิลลพร พันธมนตรี (2534 : 13-16 อ้างอิงจาก Chaplin and Buckner, 1988 : 528) เสนอผลการจัดระบบบุคลิกภาพจากลักษณะนิสัยต่าง ๆ 50 ลักษณะออกเป็น 5 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะเชิงบวกและลบ ดังนี้

1. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) แบ่งเป็น

<u>ลักษณะเชิงบวก (Positive)</u>	<u>ลักษณะเชิงลบ (Negative)</u>
- มิตรภาพ (Friendly)	- ขัดแย้ง (Critical)
- ร่วมมือกับผู้อื่น (Cooperative)	- ขุนเจียวง่าย (Irritable)
- สุภาพเรียบร้อย (Gentle)	- ไม่สุภาพ (Disagreeable)
- อบอุ่น (Warm)	- เยเยเมย (Cold)
- อ่อนโยน (Agreeable)	- เป็นศัตรู (Unfriendly)

2. ความตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) แบ่งเป็น

<u>ลักษณะเชิงบวก (Positive)</u>	<u>ลักษณะเชิงลบ (Negative)</u>
- พึ่งพาได้ (Dependable)	- หลงลืม (Forgetful)
- ไว้ใจได้ (Reliable)	- เลินเล่อ (Careless)
- ซื่อสัตย์ (Honest)	- เหลวไหล (Negligent)
- รับผิดชอบ (Responsible)	- ไว้ใจไม่ได้ (Undependable)
- ยุติธรรม (Conscientious)	- ไม่สุจริต (Dishonest)

3. วัฒนธรรม (Culture) แบ่งเป็น

<u>ลักษณะเชิงบวก (Positive)</u>	<u>ลักษณะเชิงลบ (Negative)</u>
- จินตนาการ (Imaginative)	- ทำตามสั่ง (Direct)
- ไม่ด่างพร้อย (Polished)	- ตรงไปตรงมา (Down-to-earth)
- หลึกแหลม (Intellectual)	- ซื่อ ๆ (Simple)
- มีประสบการณ์ชีวิตมาก (Sophisticated)	- ทำหยาบ (Coarse)
- หัวสูง, วางภูมิ (Snobbish)	- หยาบกระด้าง (Crude)

4. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) แบ่งเป็น

<u>ลักษณะเชิงบวก (Positive)</u>	<u>ลักษณะเชิงลบ (Negative)</u>
---------------------------------	--------------------------------

- ผ่อนคลาย (Relaxed)
- ตื่นเต้น (Excitable)
- สุขุมเยือกเย็น (Calm)
- หงุดหงิด (Restless)
- มั่นคง (Secure)
- วิดกกังวล (Nervous)
- มีสติ (Poised)
- เครียด (Tense)
- จิตใจสงบ (Composed)
- โลเล (Insecure)

5. การแสดงตัว (Extraversion) แบ่งเป็น

<u>ลักษณะเชิงบวก (Positive)</u>	<u>ลักษณะเชิงลบ (Negative)</u>
- ผจญภัย (Adventurous)	- ระมัดระวัง (Cautious)
- ชอบออกสังคม (Outgoing)	- สงวนตัว (Reserved)
- เปิดเผย (Open)	- เงียบ, ไม่พูดจา (Silent)
- ข่าวดู (Talkative)	- ห่างเหิน (Distant)
- พูดตรงไปตรงมา (Outspoken)	- ถอยหนี (Withdrawn)

บุคลิกภาพส่วนตัวของแต่ละบุคคลนับเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงานซึ่งดิกแมนก็เห็นความสำคัญเช่นกัน ดังนั้นดิกแมน (Digman) จึงได้ทำการศึกษาจากผลงานด้านบุคลิกภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงจำนวนมากในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่าโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ต่างชาติหรือต่างภาษา ย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือการแสดงตัว (Extraversion) การเก็บตัว (Introversion) ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และสติปัญญา (Intellect) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาและวิเคราะห์ด้วยตนเองอย่างละเอียดรอบคอบของฟิสก์ (Fiske) ที่ได้พิสูจน์ความจริงให้เป็นที่ประจักษ์ถึง 5 องค์ประกอบที่สำคัญ (The Big Five) เป็นคนแรกจากการใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่และใช้วิธีการประมาณค่าโดยกลุ่มเพื่อน ผู้ประเมินอาชีพหรือครูต่างให้ผลที่เชื่อมั่นได้เช่นเดียวกัน นับว่าเป็นประวัติการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลที่สำคัญ ทำให้มีผู้สนใจมากขึ้น เช่น โกลด์เบิร์ก (Goldberg) โฮแกน (Hogan) และแบรนด (Brand) ได้พยายามนำเอาผลงานของบุคคลที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก 13 ท่าน มาจัดระบบหรือโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลให้อยู่ภายใน 5 องค์ประกอบ นอกจากนี้แล้วยังมีนักการศึกษาใหม่ ๆ ที่สนับสนุนการศึกษาค้นคว้า เช่น ลอร์และแมนนิง (Lorr and Manning) แมคเครและคอสตา (McCrae and Costa) และดิกแมนได้นำมารวมไว้ ภาพประกอบโครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 241)

ตาราง 1 องค์ประกอบ 5 ประการของบุคลิกภาพ

ผู้ศึกษา	องค์ประกอบ				
	1	2	3	4	5
Fiske	การปรับตัว เข้าสังคม	การยินยอม	มโนธรรม	ควบคุมอารมณ์	แสวงหา ปัญญา
Eysenck	การแสดงออก	จิตไม่ปกติ		อาการประสาท	เชาว์ปัญญา
Tupes & Cristal	การแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	ความมั่นคงทาง อารมณ์	วัฒนธรรม
Norman & Golberg	กล้าแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	อารมณ์มั่นคง	วัฒนธรรม
Gough	อำนาจ	เข้าสังคม	สัมฤทธิ์ผล	-	สนใจปัญหา
Hogan	- เข้าสังคม - ใฝ่สูง	ใจดี	สุขุม	ปรับตัวเก่ง	มีปัญหา
Cattell	- ตามกลุ่ม - ใจดี - ความยินดี	- ใจอ่อน - เชื้อพัง - อาย	- มโนธรรม - ควบคุม - มีสติ	- ตื่นเต้นง่าย - เครียด - แสดงท่ารู้สึก	เชาว์ปัญญา
Guilford	- เข้าสังคม - แสดงอำนาจ - จับใจ	- เป็นมิตร - มีมนุษย สัมพันธ์	- อดกลั้น - มีจุดมุ่งหมาย	- อารมณ์มั่นคง - มีจุดหมาย	เชาว์ปัญญา
Digman	การแสดงออก	ยอมเป็นมิตร	ใจมุ่งสำเร็จ	อารมณ์มั่นคง	เชาว์ปัญญา
Lorr	ความเกี่ยวพัน ระหว่างบุคคล	การเข้าสังคม	ควบคุมตน	อารมณ์มั่นคง	ความอิสระ
Comrey	การแสดงออก	- เชื่อใจ - ยอมเข้าสังคม	ความเป็น ระเบียบ	อารมณ์มั่นคง	-
Costa & McCrae	การแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	อาการประสาท	ความคิด

ที่มา : ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.2543 : 242, อ้างอิงจาก Costa & McCrae.

1992 ; Digman. 1990

1. การแสดงออกหรือการแสดงตัว (Extraversion) เป็นบุคลิกชอบการผจญภัย เข้าสังคม เปิดเผย ช่างพูด ตรงไปตรงมา ชอบเด่น ออกหน้าออกตา อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

2. มโนธรรมหรือการกลัวบาป (Conscientiousness) บุคลิกความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ยุติธรรม ไว้วางใจได้ พึ่งพาได้ กลัวต่อการทำบาป อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

3. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) บุคลิกของความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือ สุภาพเรียบร้อย ให้ความอบอุ่น มีความอ่อนโยน อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

4. อารมณ์แปรปรวน (Neuroticism) บุคลิกคล้ายโรคประสาท โมโหใจร้อน ไม่มั่นคง จิตใจวุ่นวาย อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

5. ด้านปัญญาหรือความคิด (Intellect หรือ Openness) บุคลิกเป็นคนฉลาด คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีเหตุผล อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

นอกจากนี้ คอสตาและแมคเครี ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของบุคลิกภาพซึ่งมีสาระสำคัญคือ แบ่งบุคลิกภาพออกเป็นห้าองค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบมีลักษณะสำคัญดังนี้ (วัลภา สบายยิ่ง, 2542 ; อ้างอิงจาก Licbert & Spiegle, 1995 Personality Strategies and Issue. ; citing Costa & McCrae, 1992 Revised NEO Personality Inventory (NEO PI-R) and Neo Five Factor Inventory (NEO-FFI)

1. บุคลิกภาพหวั่นไหว (Neuroticism) หมายถึง บุคคลที่มีความวิตกกังวล (Anxiety) ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Angry Hostility) ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) การคำนึงถึงแต่ตนเอง (Self Consciousness) การมีแรงกระตุ้นในตนเองสูง (Impulsiveness) และมีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability)

1.1 มีความวิตกกังวล (Anxiety) หมายถึง บุคคลที่มีความว้าวุ่น หวาดกลัว มีแนวโน้มที่จะวิตกกังวล ตึงเครียด กระสับกระส่าย

1.2 ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Angry Hostility) หมายถึง ลักษณะที่บ่งชี้แนวโน้มของความโกรธ และภาวะที่เกี่ยวข้อง เช่น หงุดหงิดและความขุ่นเคือง

1.3 ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) หมายถึง บุคคลที่มีความรู้สึกผิด เศร้า ลึกลับ และว้าวุ่น เป็นผู้ที่มีความท้อแท้ง่าย

1.4 การคำนึงถึงแต่ตนเอง (Self Consciousness) หมายถึง ผู้ที่มีอารมณ์ความรู้สึกเต็มไปด้วยความละอาย รู้สึกไม่สบายใจที่จะมีผู้อื่นอยู่แวดล้อม ไวต่อการแสดงออกที่ผู้อื่นมีต่อตนเอง และมีแนวโน้มที่จะรู้สึกต่ำต้อย เป็นลักษณะที่รู้สึกอาย หรือรู้สึกกังวลกับการเข้าสังคม

1.5 การมีแรงกระตุ้นในตนเองสูง (Impulsiveness) หมายถึง การไม่สามารถที่จะควบคุมแรงกระตุ้น และความต้องการของตนเอง

1.6 มีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability) หมายถึง ความอ่อนแอต่อความเครียด ไม่สามารถเผชิญกับความเครียดได้ เป็นผู้ที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นเป็นคนสิ้นหวังตื่นตระหนกเมื่อประสบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

2. บุคลิกภาพแสดงตัว (Extraversion) หมายถึง การเป็นผู้มีความอบอุ่น (Warmth) ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) การชอบมีกิจกรรม (Activity) ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement – Seeking) การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions)

2.1 การเป็นผู้มีความอบอุ่น (Warmth) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความรักและเป็นมิตรต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มีความรักผู้อื่นอย่างแท้จริง

2.2 ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) หมายถึง ความชอบที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ

2.3 การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) หมายถึง ผู้ที่กล้าที่จะแสดงความเป็นผู้นำ หรือเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในสังคม

2.4 การชอบมีกิจกรรม (Activity) หมายถึง ผู้ที่มีความว่องไว ตื่นตัว มีความต้องการทำกิจกรรมอยู่เสมอ

2.5 ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement – Seeking) หมายถึง ผู้ที่ชอบสิ่งแวดล้อมที่มีสีสันสดใส

2.6 การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions) หมายถึง ผู้ที่มีความสนุกสนาน มีความสุข มีความหวัง และมองโลกในแง่ดี

3. บุคลิกภาพเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) ความสุนทรีย์ (Aesthetics) การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) การปฏิบัติ (Actions) การมีความคิด (Idea) การยอมรับค่านิยม (Values)

3.1 การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) หมายถึง ผู้ที่มีชีวิตเต็มไปด้วยจินตนาการ และความฝัน มีความคิดสร้างสรรค์ภายในสมอง

3.2 ความสุนทรีย์ (Aesthetics) หมายถึง ผู้ที่ห่วงใยกับงานและความงดงามในงานศิลปะ บทกวี

3.3 การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) หมายถึง การเป็นผู้ที่รับรู้อารมณ์และความรู้สึกภายในตนเอง

3.4 การปฏิบัติ (Actions) หมายถึง ผู้ที่พร้อมที่จะลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ เช่น รับประทานอาหารใหม่ ๆ ชอบความแปลกใหม่หลากหลายกว่าความเคยชินที่ปฏิบัติอยู่

3.5 การมีความคิด (Idea) หมายถึง การมีความคิดที่จะเปิดรับเหตุการณ์หรือเรื่องใหม่ ๆ

3.6 การยอมรับค่านิยม (Values) หมายถึง การมีความพร้อมที่จะตรวจสอบค่านิยมต่าง ๆ เช่น ค่านิยมทางสังคม การเมือง และศาสนา

4. บุคลิกภาพอ่อนโยน (Agreeableness) หมายถึง การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) ความตรงไปตรงมา (Straight Forwardness) ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) การยอมตามผู้อื่น (Compliance) การถ่อมตน (Modesty) และความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender – Mindedness)

4.1 การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) หมายถึง การที่เชื่อว่าผู้อื่นมีความซื่อสัตย์และเจตนาดี

4.2 ความตรงไปตรงมา (Straight Forwardness) หมายถึง การมีความจริงใจที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา

4.3 ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) หมายถึง ผู้ที่มีความห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น เป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

4.4 การยอมตามผู้อื่น (Compliance) หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะอ่อนโยนตอบสนองการกระทำของผู้อื่นอย่างสุชุม

4.5 การถ่อมตน (Modesty) หมายถึง ผู้ที่ถ่อมตน ไม่ชมว่าตนเองเหนือผู้อื่น

4.6 ความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender – Mindedness) หมายถึง ผู้ที่ให้ความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น มีความห่วงใยต่อความต้องการของผู้อื่น

5. บุคลิกภาพมีสติ (Conscientiousness) หมายถึง การมีความสามารถ (Competence) ความเป็นระเบียบ (Order) การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) การมีความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Striving) การมีวินัยต่อตนเอง (Self-Discipline) และความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation)

5.1 การมีความสามารถ (Competence) หมายถึง ผู้ที่สามารถจัดการกับชีวิตตนเองได้ ความเป็นเหตุเป็นผล และมีประสิทธิภาพในตนเอง

5.2 ความเป็นระเบียบ (Order) หมายถึง ผู้ที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

5.3 การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) หมายถึง ผู้ที่ยึดมั่นในหลักการทางจริยธรรมและปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้

5.4 การมีความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Striving) หมายถึง การทำงานหนักเพื่อประสบความสำเร็จในงานตามเป้าหมาย

5.5 การมีวินัยต่อตนเอง (Self-Discipline) หมายถึง ความสามารถที่จะเริ่มและปฏิบัติงานให้สำเร็จ แม้ว่าเต็มไปด้วยความเบื่อหน่ายหรืออุปสรรคก็ตาม

5.6 ความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation) หมายถึง การมีความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ มีความระมัดระวังในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

ในเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับห้าองค์ประกอบที่สำคัญนี้ ดิกแมนกล่าวว่าเป็นการศึกษาซ้ำกับการศึกษาของแคทเทลและโคอัน (Cattell and Coan) จากเรื่อง Cattell Multiple Factor Model of Personality ซึ่ง แฮมมอนด์ (Hammond) โฮเวิร์ท (Howarth) ดิกแมนและเทคโมโท-โชก (Digman and Takemoto-Chock) ต่างกล่าวถึงความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ครั้งนี้ของแคทเทลว่า การศึกษาเกี่ยวกับการประมาณค่าเหล่านี้ไม่สามารถสนับสนุนองค์ประกอบต่าง ๆ มากกว่า 7 องค์ประกอบ และองค์ประกอบบางประการใน 16 องค์ประกอบของบุคลิกภาพนี้ อาจเป็นเพราะสิ่งที่สร้างขึ้น และผลที่ไม่เหมาะสมของการใช้วิธีการคำนวณแบบเก่าที่แคทเทลใช้ในเวลานั้น ทำให้ดิกแมนได้ติดตามการศึกษาต่อมาเป็นลำดับพบว่า ในการศึกษาเกี่ยวกับผู้ใหญ่นั้น คุณลักษณะบุคลิกภาพที่จะใช้ประเมินบุคคลจะเกิดจากองค์ประกอบ 5 ประการเสมอจนได้รับการยอมรับว่าเป็นห้าองค์ประกอบที่สำคัญ (The Big Five)

จากแนวคิดและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าว จะเห็นว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ (The Big Five) เป็นโครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานของมนุษย์ จึงน่าจะนำมาศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญของดิกแมนมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับสังคมไทยในปัจจุบัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการคล้อยตาม

2.1.ความหมายของการคล้อยตาม

การคล้อยตาม (Conformity) เป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งทางจิตวิทยาซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายไว้มากมายแตกต่างกันดังนี้

ครัทช์ฟิลด์ (Crutchfield, 1955 : 191 – 198) ให้ความหมายของการคล้อยตาม ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทัศนคติ ค่านิยม อันเนื่องมาจากอิทธิพลของกลุ่ม

แอสช์ (Asch, 1957 : 450) อธิบายว่าการคล้อยตาม คือลักษณะที่บุคคลขาดความเป็นอิสระของตนเองในการแสดงพฤติกรรม หากแต่แสดงพฤติกรรมเหมือนหรือคล้อยตาม ทั้งนี้เนื่องจากตนเองต้องขึ้นอยู่กับผู้อื่น

แอลเลน (Allen, 1969 : 541) กล่าวว่า “พฤติกรรมการคล้อยตาม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือความเชื่อให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่ม”

ฮอลแลนด์อร์ (Hallander, 1976 : 484) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่าเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อที่จะได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากผู้อื่น

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2517 : 177) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่าเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อาจจะเป็นไปตามทิศทางและความเชื่อของตนจึงคล้อยตามกัน หรืออาจจะเป็นไปตามความคิดและความเชื่อของตนตั้งแต่เดิมแต่เห็นด้วยจึงคล้อยตาม หรืออาจไม่เป็นไปตามทัศนคติและความเชื่อของตนและไม่เห็นด้วยแต่ก็คล้อยตาม

มนิต ธรรมสารสมบัติ (2518 : 12) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจากอิทธิพลของกลุ่ม ที่แสดงออกมาให้เหมือนหรือคล้ายกับคนหมู่มาก โดยที่พฤติกรรมนั้นอาจไม่ตรงกับความจริงใจของตน

จินตนา ก้อนเพชร (2523 : 34) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่า หมายถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมตามความต้องการของกลุ่ม

ปริศนา ศรีพลประพันธ์ (2527 : 9 – 10) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่า หมายถึงส่วนหนึ่งของนิสัย หรือธรรมชาติของมนุษย์ เป็นความรู้สึกที่มีแนวโน้มในการทำอะไรตามที่คนอื่นทำ และเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาสังคม ซึ่งสามารถอธิบายพฤติกรรมทางสังคมได้

สงวนศรี วิชัยรัช (2527 : 118) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่าเกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ที่มีผลทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะพัฒนาความคิด ความเชื่อ พฤติกรรมของตนให้สอดคล้องและคล้ายคลึง กับความคิด ความเชื่อและการกระทำของคนอื่นๆ ในกลุ่ม

อัจฉรา กัลยาณชาติ (2532 : 6) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่าหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกคล้อยตามกลุ่ม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2532 : 81) กล่าวว่า "การคล้อยตาม หมายถึงการทำตามอย่าง การเลียนแบบ หรือลัทธิเอาอย่าง การปฏิบัติตามคำสั่ง การถูกชักชวน การเห็นด้วยและการถูกกดดันจากกลุ่ม"

กมลรัตน์ หล้าสูงค์ (2537 : 90 – 91) ให้ความหมายของการคล้อยตามว่า หมายถึงการทำตามอย่าง การเลียนแบบ การปฏิบัติตามคำสั่ง การถูกชักชวน การเห็นด้วยและการถูกแรงกดดันจากกลุ่ม ให้แสดงพฤติกรรม

สุภาภรณ์ เล็งขำ (2545 : 23) กล่าวว่า "การคล้อยตามหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมของกลุ่มเพื่อการยอมรับและการรักษาสัมพันธ์กับผู้ขึ้นทังนี้ อาจจะเปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดในใจก็ได้"

จากความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการคล้อยตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยขอสรุปว่าการคล้อยตามหมายถึง การที่บุคคลทำพฤติกรรมไปตามความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมของกลุ่มเพื่อการยอมรับและการรักษาสัมพันธ์ที่ดีของกลุ่ม โดยจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลบางกลุ่มที่อาจจะมีการคล้อยตาม เพื่อทำการหาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับลักษณะดังกล่าวนี้

2.2.สาเหตุที่ทำให้คล้อยตาม

สาเหตุที่ทำให้คล้อยตามนั้น มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

สงวนศรี วิชัยรัช (2527 : 118) กล่าวถึง สาเหตุสำคัญที่ทำให้คล้อยตามว่า คือความต้องการเป็นสมาชิกกลุ่ม ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือต้องการให้กลุ่มยอมรับ ทุกคนต้องการจะให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเหมือนกับที่เขาปฏิบัติต่อคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ไม่มีใครต้องการให้คนอื่น ๆ รังเกียจดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือปฏิบัติต่อตนเหมือนกับคนที่ไม่ใช่สมาชิกของกลุ่มเดียวกัน ความต้องการดังกล่าวจะทำให้บุคคลต้องปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามปทัสถาน กฎเกณฑ์และค่านิยมของกลุ่ม เพราะเมื่อบุคคลมีความคิดเห็นหรือการกระทำในทางที่เบี่ยงเบนไปจากความคิดเห็นและกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ก็จะมีปฏิกิริยาจากคนอื่น ๆ ในทางที่ทำให้บุคคลได้รับรู้ว่ากลุ่มต้องการให้เขาปฏิบัติตามแนวทางที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ ปทัสถาน และการคาดหวังของกลุ่ม โดยอาจมีการสื่อความหมายเพื่อชักจูงใจให้บุคคลคล้อยตาม หรืออาจมีการตัดสินบน คือให้บางสิ่งบางอย่างล่อใจให้บุคคลคล้อยตาม และถ้าบุคคลยังคงยึดมั่นกับความคิดเห็นหรือการกระทำเดิมของเขา กลุ่มก็จะมีปฏิกิริยาในทางไม่ยอมรับ เช่น วางเฉยไม่สนใจ หรือมีการลงโทษ ข้นออกจากการเป็นสมาชิก เป็นต้น สถานการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ปรารถนา ดังนั้นคนเราจึงต้องปรับความคิดและการกระทำของตนให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์และความต้องการของกลุ่ม ในบางครั้งเราก็ต้องการที่จะปฏิบัติตามแนวทางของกลุ่ม แต่เราไม่ทราบถึงกฎเกณฑ์และปทัสถานที่เป็นแนวทางสำหรับสมาชิกในกลุ่ม หรือไม่มีความรู้ ว่า ในสถานการณ์หนึ่งๆ เราควรจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร และไม่รู้ว่าจะถามใครด้วย กรณีเช่นนี้มักจะเกิดเมื่อเราเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มใหม่ๆ หรือต้องเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มที่เราไม่คุ้นเคย ในสภาพดังกล่าวเรามักช่วยตัวเอง โดยสังเกตว่า คนอื่นๆ ในกลุ่มเขาปฏิบัติกันอย่างไรก็เลียนแบบหรือปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ไม่แตกต่างไปจากสมาชิกคนอื่น ๆ และเพื่อให้ได้การยอมรับจากกลุ่ม

แสงสุรีย์ ลำอังก์กุล (2527 : 279) ระบุว่า การที่บุคคลหนึ่งคล้อยตามนั้น เป็นเพราะอิทธิพลของขบวนการสำคัญ 2 อย่าง เป็นสาเหตุพื้นฐานที่สำคัญดังนี้

1. อิทธิพลจากปทัสถาน เมื่อบุคคลปฏิบัติคล้อยตามความคาดหวังของกลุ่มก็ทำให้กลุ่มพอใจ ผลลัพธ์ก็คือ ผู้ที่คล้อยตามได้รับการยอมรับและความชอบจากกลุ่ม ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดไม่เห็นด้วยกับปทัสถานของกลุ่ม กลุ่มก็มักจะมองว่าเป็นคนแหวกแนวและถูกทอดทิ้งได้

2. อิทธิพลของการได้รับความรู้จากข่าวสารต่างๆ เนื่องจากธรรมชาติของคนเป็นสัตว์สังคมจึงปิดหูปิดตาเลยไม่ได้ บุคคลอื่นๆ หรือสมาชิกกลุ่มเดียวกันเป็นแหล่งข่าวสารและความรอบรู้มากมายที่จะช่วยสนองความต้องการทางสังคมเพื่อลดความอึดอัดใจ โดยเฉพาะเมื่อบุคคลพบสถานการณ์คลุมเครือ หรือไม่คุ้นเคยกับบางสิ่งบางอย่าง หรือกรณีที่ว่า "เข้าเมืองตาหลิ่ว ให้หลิ่วตาตาม" นั่นก็เป็นการกระทำโดยทำตามข้อมูลที่ได้รับรู้ได้เห็นจากกลุ่มใหม่ที่เราเข้าไป เพื่อความอบอุ่นและไม่ถูกเพ่งเล็ง

จากสาเหตุที่ทำให้เกิดการคล้อยตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่ทำให้บุคคลคล้อยตาม ซึ่งมีทั้งสาเหตุที่เกิดจากตัวบุคคลคือบุคลิกภาพของบุคคล และสาเหตุที่เกิดจากกฎเกณฑ์ของกลุ่มและปทัสถานของกลุ่ม แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสาเหตุที่เกิดจากบุคลิกภาพของบุคคลเท่านั้น

2.3.ประเภทของการคล้อยตาม

การคล้อยตาม มีการจัดแบ่งเป็นประเภทต่างๆ โดยมีผู้ศึกษาไว้ดังนี้ คือ

ไคลส์เลอร์ (Kiesler. 1969 : 41 – 45) แบ่งประเภทของการคล้อยตามออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

2.3.1.การคล้อยตามแบบยอมตาม (Compliance) เป็นการกระทำตามกลุ่มโดยไม่มี ความเชื่อตามกลุ่มหรือมีความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่ม บุคคลที่คล้อยตามแบบยอมตามนี้ จะแสดงความคิดเห็นหรือกระทำตรงกันข้ามกับกลุ่มทันทีที่ไม่ได้เผชิญหน้ากับกลุ่ม หรือไม่มีการกดดันของกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นการยอมตามเพื่อต้องการรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากการถูกลงโทษ การที่ บุคคลไม่เห็นด้วยกับกลุ่มแต่แสดงถึงการคล้อยตามกลุ่มแบบยอมตามนั้นมักจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ หลายประการดังต่อไปนี้

2.3.1.1.ความต้องการให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย การที่กลุ่มจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นในสภาพการณ์ที่มีการให้รางวัลกับกลุ่มที่มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ บุคคลที่มีความคิดเห็นที่ถูกต้อง แตกต่างจากสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มที่เห็นตรงกันนั้นไม่สามารถเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผิดของสมาชิกส่วนใหญ่ได้ ต้องเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองให้เหมือนกับกลุ่มโดยยอมรับผิดตามกลุ่ม

2.3.1.2.ความต้องการให้สมาชิกในกลุ่มชอบ ทั้งนี้บุคคลรู้ว่าสมาชิกในกลุ่มชอบ บุคคล ความคิดเห็น และการกระทำที่คล้ายคลึงกับตน

2.3.1.3.ความต้องการที่จะคงความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม

2.3.1.4.ความต้องการความถูกต้องทั้งการกระทำและการแสดงความคิดเห็น ซึ่งถ้า บุคคลไม่แน่ใจในการกระทำของตน บุคคลจะใส่ใจและเปรียบเทียบพฤติกรรมของตนกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เพื่อได้รับความถูกต้องทั้งนี้บุคคลจะเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มีสถานภาพและความสามารถเท่าเทียมกัน

2.3.2.การคล้อยตามแบบยอมรับ (Acceptance) เป็นการกระทำตามกลุ่มและมีความ เชื่อตามกลุ่มด้วย ดังนั้นบุคคลที่คล้อยตามแบบยอมรับ ไม่เพียงกระทำตามความคาดหวังของสมาชิก ในกลุ่มเท่านั้น แต่จะเปลี่ยนความคิดเห็นและเหตุผลโดยส่วนตัวตามกลุ่มด้วย

จากประเภทของการคล้อยตามที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่ามีทั้งการคล้อยตามแบบยอมตาม และการคล้อยตามแบบยอมรับมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นก็คือ บุคคลอาจเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อ

ของตนให้เหมือนกลุ่มภายหลังกระทำพฤติกรรม ดังนั้นการคล้อยตามแบบยอมตามอาจทำให้เกิดการคล้อยตามแบบยอมรับ และถ้าบุคคลมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนมักจะเห็นพ้องกับพฤติกรรมที่ตนกระทำนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการคล้อยตามในลักษณะโดยรวมทั้งการคล้อยตามแบบยอมตามและการคล้อยตามแบบยอมรับ

2.4. ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตาม

ในบางครั้งที่บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจ แสดงพฤติกรรมโดยไม่ต้องกังวลกับปฏิกิริยาของกลุ่ม แต่บุคคลก็สมัครใจที่จะเลือกปฏิบัติ ตามแนวทางของกลุ่ม หรือคล้อยตามกลุ่ม และในบางครั้งบุคคลก็อาจตัดสินใจตามความคิด และความเชื่อของตนเองซึ่งแตกต่างไปจากกลุ่ม ทั้งๆ ที่ทราบว่ากลุ่มต้องการให้ตนคิดและปฏิบัติอย่างไร รวมทั้งทราบด้วยว่าคนอื่น ๆ ก็ถือปฏิบัติตามแนวทางความคาดหวังของกลุ่ม การที่บุคคลจะคล้อยตามกลุ่มหรือไม่ มากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งได้ศึกษาเรื่องนี้โดย

วัตินา ศรีสัตย์วาจา (2536 : 160 – 187) แบ่งปัจจัยที่ทำให้บุคคลคล้อยตามนั้น ออกเป็น 2 แนวทางตามลักษณะบางอย่างที่ร่วมกัน แนวทางแรกก็คือการคล้อยตามที่เกิดจากแรงผลักดันของกลุ่ม ไปยังสมาชิกแต่ละคน แรงผลักดันนี้เกิดจากลักษณะของกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อถือหรือไว้วางใจของบุคคลและลักษณะของสถานการณ์ที่เป็นตัวกำหนดระดับความรู้สึกของบุคคลว่าเป็นอิสระหรือไม่ ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการตัดสินใจเดิมของบุคคล ส่วนแนวทางที่สองก็คือ แรงจูงใจและพฤติกรรมภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะทางบุคลิกภาพของบุคคลในการศึกษาบุคลิกภาพกับการคล้อยตามจะพิจารณาลักษณะที่มั่นคง (Consistency) ของบุคคลมากกว่าพิจารณาลักษณะของสถานการณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการคล้อยตามมีดังนี้

2.4.1. กลัวความเบี่ยงเบน (Fear of Deviance) ความกลัวการเบี่ยงเบนเป็นปัจจัยพื้นฐานในเกือบทุกสถานการณ์ทางสังคม คนเราไม่ต้องการที่จะทำตัวให้เด่นแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ แต่ต้องการที่จะทำตัวให้เหมือน ๆ กับคนอื่น ๆ ฉะนั้นการที่บุคคลต้องเผชิญกับการไม่เห็นด้วยของกลุ่ม ก็ย่อมทำให้ผู้นั้นเกิดการลังเลใจ ที่จะทำตัวเบี่ยงเบนออกไป เพราะนอกจากจะไม่ต้องการทำตัวให้เด่นแตกต่างจากผู้อื่นแล้ว บุคคลยังต้องการที่จะให้กลุ่มชอบเขา ปฏิบัติต่อเขาในลักษณะที่ดีและยอมรับเขา เขากลัวว่าถ้าเขาไม่เห็นด้วยกับกลุ่มแล้ว กลุ่มก็จะไม่พอใจเขา แสดงความเกลียดชังเขา และคิดว่าเขาเป็นคนนอกคอก ผิดแผกไปจากคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เมื่อตระหนักถึงผลที่จะตามมาในภายหลังดังกล่าวนี้นี้แล้วบุคคลก็มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามกลุ่มมากกว่าจะเบี่ยงเบนออกไป จากการศึกษาของ ฟรีดแมน และดูบ (Freedman and Doob. 1968 : 256) พบว่า ความกลัวการเบี่ยงเบนนี้ ทำให้บุคคลเกิดการคล้อยตาม ในการที่ทุกคนรู้สภาพของตนเองดี และรู้ว่าอะไรผิดอะไรถูกจริงๆ แล้วเขาอาจจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่น ๆ แต่การแสดงออกนั้นเหมือนกับว่าเขาเห็นด้วยกับกลุ่ม ด้วยเหตุนี้ทำให้บุคคลเกิดความ

ขัดแย้งในใจขึ้น ผลเชื่อมโยงที่เกี่ยวกับความกลัวการเบี่ยงเบนและการขาดความเชื่อมั่นในความคิด
ของบุคคลนี้เอง จะเป็นสาเหตุอยู่เสมอที่ทำให้บางคนคล้อยตามกลุ่ม

2.4.2. ข้อมูลและความไว้วางใจ (Information and Trust) บุคคลอื่นๆ อาจเป็น
แหล่งข่าว หรือให้ข้อมูลแก่เรา มีหลายครั้งที่คนอื่นรู้เรื่องบางเรื่องแต่เราไม่รู้ ดังนั้นเมื่อเขารู้และเราทำ
ตามเขาเราก็อาจได้รับผลดี หรือประโยชน์จากเขาก็ได้ ผู้ที่ไม่รู้จะทำตามผู้ที่มีรู้ เช่น นิสิตบางคนที่ทำข้อ
สอบไม่ได้ ก็จะลอกข้อสอบของผู้อื่น โดยไม่คำนึงว่าผู้หนึ่งจะทำถูกหรือไม่ และถ้าหากรู้ว่าคนที่ตนลอก
เป็นผู้ที่มีความสามารถและไว้วางใจได้ในวิชานั้น ผู้ลอกก็จะลอกอย่างเต็มใจและเชื่อมั่นในคำตอบ ดัง
นั้นคนเราจะทำในสิ่งที่ผู้อื่นเขาทำกันถ้าเราไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ยิ่งเรามีความไว้วางใจความคิดเห็น
ของสมาชิกอื่นๆ และไม่ไว้วางใจตัวเราและข้อมูลของเราเท่าใด การคล้อยตามก็จะยิ่งมากขึ้น
เท่านั้น

2.4.3. ความเอกฉันท์ของกลุ่ม (Group Unanimity) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิด
การคล้อยตามก็คือความเป็นเอกฉันท์ของกลุ่มที่มีต่อความคิดเห็นต่างๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลบางคน
ต้องเผชิญกับการตัดสินใจอย่างเป็นเอกฉันท์ของกลุ่ม ในขณะที่เขาไม่เห็นด้วยก็เท่ากับว่า เขาตกอยู่
ภายใต้ความกดดันที่รุนแรงที่จะทำให้คล้อยตามกลุ่ม จากการทดลองของแอสช์ (Asch, 1951 : 347)
พบว่า การคล้อยตามจะมีประมาณร้อยละ 35 เมื่อให้บุคคลหนึ่งคนเผชิญกับกลุ่มที่มีความเป็นเอก
ฉันท์ (แก้ลังตอบคำถามผิดเหมือนกัน) กลุ่มที่ขาดความเป็นเอกฉันท์ ปริมาณการคล้อยตามจะลด
ลงอย่างเห็นได้ชัด นั่นคือเมื่อมีคนในกลุ่มเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ทำลายความเป็นเอกฉันท์ของกลุ่ม
การคล้อยตามก็จะลดเหลือประมาณ 1 ใน 4 ของระดับปกติ ไม่ว่าขนาดของกลุ่มจะเล็กหรือใหญ่
ก็ตาม

2.4.4. ขนาดของกลุ่ม (Group Size) ถ้ามีคน 2 คนอยู่ในห้องเดียวกันแล้วคนหนึ่ง
พูดขึ้นว่าเย็นสบายดีจังซึ่งจริงๆ แล้วอากาศในห้องนั้นร้อนมากเป็นไปไม่ได้ที่คนที่สองจะเห็นคล้อย
ตามคนแรกเพราะไม่ตรงกับความจริง เขารู้สึกร้อนและยืนยันว่าอากาศนั้นร้อนจริงแต่ก็จะพูดเพียงว่า
อากาศค่อนข้างจะร้อน แต่ถ้ามีคนอยู่ในห้องนั้น 5 คนแล้ว 4 คนพูดว่าอากาศในห้องเย็นสบายดี ผลก็
จะเปลี่ยนไปอย่างชัดเจนถึงแม้อีกคนหนึ่งจะรู้สึกร้อนแต่เขาก็จะสงสัยในความรู้สึกของตนเอง และคิด
ว่าเป็นไปไม่ได้ที่คนทั้ง 4 คนจะรับรู้ผิดพลาดเหมือนกัน ดังนั้นถ้าเขาได้รับคำถามว่าเขารู้สึกอย่างไร
เขาก็จะไม่แน่ใจ แต่ก็จะมีแนวโน้มค่อนข้างมากที่จะพูดว่าห้องนี้เย็นสบายเหมือนกับคนทั้ง 4 ที่อยู่ใน
ห้องเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เจอร์ราร์ดและคณะ (Gerard and others, 1968 : 79 –
82) ที่พบว่าเมื่อขนาดของสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้นจนถึงระดับหนึ่ง การคล้อยตามจะมีแนวโน้มสูงขึ้น
ตามด้วย

2.4.5. ความชำนาญของกลุ่ม (Expert of Group) ลักษณะอื่นๆ ของกลุ่มที่มีผลต่อ
การคล้อยตามก็คือ ความชำนาญการของสมาชิกภายในกลุ่ม ยิ่งสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนมีความ

ชำนาญการมากเท่าใด บุคคลก็ยิ่งไว้วางใจและถือเอาความคิดเห็นของพวกเขาว่าเป็นสิ่งที่มีค่ามากขึ้นเท่านั้น

2.4.6.ความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคล (Individual Self-Confidence) บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีการรับรู้ตนเองอย่างถูกต้อง รับรู้ในความสามารถและศักยภาพของตน ทำให้มั่นใจในความคิดเห็นของตน ไม่คล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งคุณสมบัตินี้จะอยู่ในบุคลิกภาพแบบมีสติ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบมีสติจึงเกิดการคล้อยตามกลุ่มต่ำ

2.4.7.ความใกล้ชิดกันของบุคคลในกลุ่ม (Group Cohesiveness) เป็นลักษณะที่สำคัญอีกลักษณะหนึ่งที่มีผลต่อการคล้อยตาม จะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับกลุ่มด้วย กล่าวคือสมาชิกรู้สึกใกล้ชิดกับกลุ่มหรือไม่ เราต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มมากน้อยแค่ไหน ถ้าสมาชิกรู้สึกใกล้ชิดกับกลุ่มหรือต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มมาก ก็จะทำให้รู้สึกร่วมอยู่ในกลุ่ม และทำให้ต้องการคงความเป็นสมาชิกในกลุ่มไว้ สมาชิกจะมีความจงรักภักดีต่อกลุ่มมากเท่าใด ความสามัคคีของกลุ่มก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ความสามัคคีของกลุ่มยิ่งมากขึ้นเท่าใดก็จะนำไปสู่การคล้อยตามมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงาน เพื่อให้ได้รางวัลหรือสิ่งตอบแทนที่มีค่า จะทำให้กลุ่มคล้อยตามกันมากกว่าที่ปราศจากรางวัล หรือมีค่าน้อยกว่าเพราะการที่กลุ่มพิจารณาว่างานนั้นสำคัญ หรือมีคุณค่าในตัวเองสูงก็จะทำให้เกิดการคล้อยตามในหมู่สมาชิกมากกว่าที่งานนั้นมีค่าหรือคุณค่าในตัวเองน้อย ยิ่งกว่านี้แล้วสมาชิกจะคล้อยตามกันมากขึ้น ในกลุ่มที่มีน้ำใจต่อกัน

2.4.8.เชื้อชาติ (Nationalities) ในการทดลองของนักจิตวิทยาสังคมหลายท่าน พบว่า คนที่มีเชื้อชาติต่างกันจะมีการคล้อยตามต่างกันด้วย และจากการที่มีลแกรม (Milgram, 1961 : 243) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปริมาณการคล้อยตามระหว่างชาวฝรั่งเศสกับชาวนอร์เวย์ พบว่าในหลายสถานการณ์ชาวนอร์เวย์มีการคล้อยตามมากกว่าชาวฝรั่งเศส จากปรากฏการณ์นี้พอจะมองเห็นว่าชีวิตของชาวฝรั่งเศสนั้นจะให้ความสำคัญกับประเพณีที่สืบทอดกันมาโดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกมั่นคงนี้อาจมีผลทำให้ชาวฝรั่งเศสคล้อยตามได้น้อยกว่าชาวนอร์เวย์ ซึ่งมีสำนึกมั่นคงต่อความรับผิดชอบทางสังคม และการเลียนแบบคนส่วนใหญ่ในกลุ่มเป็นสำคัญ

2.4.9.ความแตกต่างระหว่างเพศ (Sex Differences) จากการศึกษาของนักจิตวิทยาหลายคนพบว่าเพศหญิงคล้อยตามมากกว่าเพศชาย ดังเช่น จูเลียนและผู้ร่วมงาน (Julian et al. 1966 : 152) พบว่าเพศหญิงคล้อยตามร้อยละ 35 ในขณะที่เพศชายคล้อยตามเพียงร้อยละ 22 เท่านั้น ตัวเลขเหล่านี้เป็นตัวแทนปริมาณการคล้อยตามของเพศหญิงและเพศชาย การค้นพบเช่นนี้พอเป็นหลักฐานที่สามารถอธิบายได้ว่า วัฒนธรรมอาจเป็นตัวกำหนดให้เพศหญิงเป็นคนอ่อนน้อมง่ายและอ่อนน้อมมากกว่าบุคลิกภาพลักษณะอื่นๆ จึงทำให้เพศหญิงคล้อยตามมากกว่าเพศชาย

จากปัจจัยที่ทำให้เกิดการคล้อยตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการคล้อยตามนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัยด้วยกัน ทั้งปัจจัยภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ปัจจัยภายใน เช่น

เพศ บุคลิกภาพของบุคคล เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะที่มั่นคงของบุคคล และเพศที่ต่างกันเท่านั้น ไม่พิจารณาถึงลักษณะของกลุ่มหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการคล้อยตาม

2.5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตาม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคล้อยตามมีดังต่อไปนี้

2.5.1. ทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคล (A General Theory of Interpersonal Behavior) แบล (Bass. 1964 : 54 – 70) ได้เสนอทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคลซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมคล้อยตามแตกต่างกันไว้ 6 องค์ประกอบ คือกลุ่มบุคคลที่ผู้คล้อยตามเกี่ยวข้องกับสภาพของเรื่องที่จะคล้อยตาม ความแตกต่างของบุคคลในพฤติกรรมการคล้อยตาม ประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต องค์ประกอบทางบุคลิกภาพและสภาพสิ่งแวดล้อมแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1.1. กลุ่มบุคคลที่ผู้คล้อยตามเกี่ยวข้องกับด้วย ถ้ากลุ่มเป็นที่รักใคร่ชอบพอกและเชื่อถือของผู้คล้อยตาม โอกาสคล้อยตามจะมีมากขึ้นด้วย และยังวัดอุปสงค์ของกลุ่มชัดเจนสมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตั้งวัตถุประสงค์นั้น โอกาสคล้อยตามก็จะยิ่งมากขึ้นด้วย ถ้ากลุ่มมีจำนวนมาก และความเห็นของกลุ่มเป็นไปในทำนองเดียวกันหมด การคล้อยตามก็จะมีมากขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ขนาดของกลุ่มก็มีผลกับการคล้อยตามด้วยเหมือนกัน กลุ่มที่มีขนาดต่างกัน การคล้อยตามจะแตกต่างกัน ถ้าจำนวนสมาชิกในกลุ่มเพิ่มมากขึ้นก็จะมีผลทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมคล้อยตามมากขึ้นด้วย และภายในกลุ่มขนาดเดียวกัน ปริมาณการคล้อยตามจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่ม ผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดีจะสามารถชักจูงและก่อให้เกิดแรงศรัทธาต่อสมาชิกในการเชื่อฟังและปฏิบัติตามได้ดีในกรณีนี้การคล้อยตามก็จะมีมาก

2.5.1.2. สภาพของเรื่องที่จะคล้อยตาม ถ้าสิ่งที่จะคล้อยตามสามารถให้ผลประโยชน์แก่ผู้คล้อยตาม เช่น รางวัล คำชมเชย การคล้อยตามจะมีมากขึ้น แต่ถ้าบุคคลได้รับการบอกว่างานที่ให้นั้นจะแสดงถึงระดับสติปัญญาและความสามารถของผู้ทำ การคล้อยตามอาจจะไม่เกิดขึ้น แม้ว่าจะได้รับรางวัล ทั้งนี้ถ้าบุคคลสามารถพิจารณาจนเห็นเด่นชัดว่าสิ่งที่ถูกต้อนั้นคือ อย่างไร การคล้อยตามจะน้อยลงแต่ถ้ายังคลุมเครือตัดสินใจยาก การคล้อยตามจะมีมากขึ้น

2.5.1.3. ความแตกต่างระหว่างบุคคลในพฤติกรรมการคล้อยตาม ความแตกต่างนี้คือความแตกต่างระหว่างเพศ มักจะพบว่าในสภาพแวดล้อมอย่างเดียวกัน เพศหญิงมีแนวโน้มจะทำตามมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงไม่ชอบการขัดแย้ง หัวอ่อน ไม่เข้มแข็ง และไม่เป็นผู้นำเหมือนเพศชาย ความแตกต่างระหว่างอายุก็มีผลต่อการคล้อยตามเช่นกัน ผู้ที่มีอายุน้อยมีโอกาสคล้อยตามบุคคลในวัยเดียวกันได้ง่ายกว่าผู้ที่มีอายุมาก เนื่องจากผู้ที่มีอายุน้อยมักมีความรู้และประสบการณ์ด้านต่างๆ น้อย และผู้ที่มีอายุน้อยมีโอกาสถูกชักจูงจากผู้มีอายุมากกว่าได้ง่ายด้วย ในด้านความ

สามารถของบุคคลก็มีผลต่อการคล้อยตามด้วย บุคคลที่มีระดับความสามารถต่ำ หรือไม่ค่อยเฉลียวฉลาด มักจะเป็นผู้คล้อยตามเสมอ นอกจากนี้แล้วสถานภาพทางสังคมของบุคคลก็ส่งผลต่อการคล้อยตามด้วย บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่ามักจะคล้อยตามบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า เพราะบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมสูงจะทำให้คนอื่นในสังคมเกิดความรู้สึกยกย่องนับถือ เชื่อฟังความคิดเห็นของเขา มากกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมต่ำ

2.5.1.4. ประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต และความสำเร็จที่เคยได้รับ รวมถึงการตัดสินใจของบุคคลที่ประสบความล้มเหลวในอดีตมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามได้ง่าย ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอดีตเขาจะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่าคล้อยตาม เพราะความสำเร็จที่ประสบมาทำให้เขามีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือและคล้อยตามได้ง่าย การอบรมเลี้ยงดูก็มีส่วนทำให้บุคคลมีพฤติกรรมการคล้อยตามเช่นกัน บุคคลที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเผด็จการจากพ่อแม่ ไม่ได้มีโอกาสดแสดงความคิดเห็นด้วยตัวเองจะมีพฤติกรรมคล้อยตามได้ง่าย

2.5.1.5. องค์ประกอบทางบุคลิกภาพ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามน้อยกว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เพราะบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อในความคิดเห็นของตนมีลักษณะเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลก็มีผลทำให้ระดับการคล้อยตามต่างกันด้วยบุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีความรู้สึกคล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่นมากกว่าที่จะมีความรู้สึกต่อต้านเพราะบุคคลเหล่านี้พยายามที่จะคล้อยตามเพื่อที่จะขจัดความกลัวและการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำ

2.5.1.6. สภาพของสิ่งแวดล้อม ในสภาพการณ์ที่ซับซ้อนที่ต้องการการตัดสินใจที่ถูกต้องและรวดเร็วบุคคลจะคล้อยตามมากขึ้น ทั้งนี้เพราะบุคคลจะใช้กลุ่มช่วยในการตัดสินใจ ถ้าการแสดงพฤติกรรม จำเป็นต้องแสดงออกในที่เปิดเผย และมีผู้อื่นรับรู้มากการคล้อยตามก็จะมีมากด้วย แต่ถ้าเป็นการแสดงความคิดเห็นแบบลับ มีผู้อื่นรับรู้บ้าง การคล้อยตามก็จะลดน้อยลง

2.5.2. ทฤษฎีการควบคุมพฤติกรรม (Theories of Acquired Behavior Dispositions) แคมเบล (Campbell, 1961) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งกล่าวถึงกฎของการคล้อยตามไว้ว่า ในสภาพการณ์ที่เกิดความขัดแย้งระหว่างข้อมูลที่บุคคลได้รับกับข้อมูลจากสังคม ถ้าบุคคลให้ความสำคัญต่อข้อมูลจากสังคมมาก หรือมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ก็จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามสูง กฎของการคล้อยตามมี 5 ข้อดังนี้

2.5.2.1. การเรียนรู้และความสามารถ บุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองมากจะมีการคล้อยตามน้อย บุคคลที่ได้รับความสำเร็จในอดีตก็จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามน้อย บุคคลจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามสูงขึ้นถ้างานที่ให้นั้นยาก ดังนั้นบุคคลจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามลดลง

เมื่อเขามีความรู้เกี่ยวกับงานนั้นเป็นอย่างดี ยิ่งบุคคลมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้การแก้ปัญหามากขึ้น การคล้อยตามก็จะลดลงไปด้วย บุคคลที่เคยได้รับรางวัลในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การตอบสนองต่างๆ จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามลดลง เมื่ออยู่ในสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกับที่ผ่านมา บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และมีความต้องการผลสัมฤทธิ์ในงานที่ทำสูงจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามต่ำ

2.5.2.2.การรับรู้ ในสถานการณ์ที่การรับรู้กระจ่างชัดบุคคลจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามลดลง แต่ถ้าบุคคลสายตาสั้นก็จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามสูง ในการตัดสินใจข้อมูลจากความจำจะทำให้บุคคลมีการคล้อยตามสูงกว่า เมื่อให้ตัดสินใจข้อมูลที่เสนอให้เห็นอยู่ตลอดเวลา

2.5.2.3.การเรียนรู้จากการสังเกต ถ้าบุคคลสังเกตผู้ที่เป็นแบบอย่างปฏิบัติพฤติกรรมใดแล้วได้รับรางวัลหรือผลตอบแทนจากการลงโทษ บุคคลนั้นก็จะคล้อยตามผู้ที่เป็นแบบอย่างมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างได้รับรางวัลมากขึ้นผู้สังเกตจะคล้อยตามพฤติกรรมของผู้ที่เป็นแบบอย่างที่มีสติปัญญา เฉลียวฉลาด ได้รับความสำเร็จและอยู่ในสถานภาพทางสังคมสูงมากกว่าแบบอย่างที่มีลักษณะตรงกันข้าม ถ้าผู้ที่เป็นแบบอย่างเป็นผู้ชำนาญการจะทำให้ผู้สังเกตคล้อยตามได้มากกว่า แบบอย่างที่ไม่ใช่ผู้ชำนาญการ

2.5.2.4.การตอบสนองต่อการเลียนแบบที่ได้รับแรงเสริม ผู้สังเกตที่ได้รับรางวัลบ่อยๆ ล้มำเสมอเมื่อเลียนแบบตัวอย่าง ผู้สังเกตจะมีการเลียนแบบมากขึ้น ถ้าผู้ที่เป็นแบบอย่างได้รับรางวัลมากขึ้นผู้สังเกตก็จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามสูงขึ้นด้วย แต่ถ้าผู้ที่เป็นแบบอย่างได้รับการลงโทษ มากขึ้นเท่าใด ผู้สังเกตจะมีการคล้อยตามลดลงเท่านั้น

2.5.2.5.การแนะนำด้วยวาจา บุคคลที่ได้รับรางวัลในอดีตเมื่อปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้สื่อสาร บุคคลนั้นก็จะปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้สื่อสารมากขึ้น

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการคล้อยตามของแต่ละบุคคลนั้นจะมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่างด้วยกัน ทั้งองค์ประกอบของกลุ่มของบุคคลที่ผู้คล้อยตามเกี่ยวข้องด้วย สภาพของเรื่องที่จะคล้อยตาม ความแตกต่างระหว่างบุคคล องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบทางด้านบุคลิกภาพของบุคคล กล่าวคือมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อการคล้อยตาม ซึ่งในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเพียงองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบทางด้านบุคลิกภาพ เช่น เพศ ชั้นปีที่ศึกษา การเป็นสมาชิกชมรม และบุคลิกภาพของบุคคลในแบบต่างๆ กัน เป็นต้น

2.6.พฤติกรรมการคล้อยตาม

การคล้อยตาม มีผู้ที่ศึกษาและกล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

ครูซไฟด์ (Crutchfield, 1955 : 191 – 198) เสนอลักษณะของผู้ที่คล้อยตามดังนี้

- 1.เป็นผู้น้อยและยอมรับต่อผู้ที่ใช้อำนาจหน้าที่
- 2.ชอบคล้อยตาม และมีพฤติกรรมตามที่คนอื่นกำหนดให้
- 3.ไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 4.สามารถควบคุม ยับยั้ง หักห้าม ความรู้สึกต่อสิ่งที่ไม่ต้องการได้สูง
- 5.ไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญได้
- 6.สามารถพูดคุยกับผู้อื่นได้ง่าย
- 7.ท้อแท้ง่ายเมื่อพบกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
- 8.เชื่อง่าย

มาสโลว์ (Maslow. 1958 : 339 – 340) กล่าวว่า ผู้ที่คล้อยตามเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

- 1.ไม่ทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น
- 2.ว้าวุ่น ท้อแท้ เมื่อเผชิญกับปัญหา
- 3.ตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองไม่ได้
- 4.ดำเนินวิถีทางของตนตามผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ผู้บังคับบัญชา
- 5.ทำตามแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี
- 6.ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
- 7.ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 8.เห็นอกเห็นใจและให้โอกาสผู้อื่นเสมอ
- 9.ไม่ชอบอยู่คนเดียวต้องอยู่เป็นกลุ่ม

แคทเทล (Cattell. 1962 : 25) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่ขึ้นอยู่กับหมู่คณะไว้ดังนี้

- 1.ไม่ถือเอาความคิดของตนเองเป็นใหญ่
- 2.ต้องการการสนับสนุนจากผู้อื่น
- 3.รักพวกพ้อง
- 4.ไม่คุยโม้โอ้อวดและยกตนข่มผู้อื่น
- 5.ยึดติดอยู่กับสิ่งเดิมๆ ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่
- 6.มีความวิตกกังวลในการเข้าสังคมสูง
- 7.ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
- 8.ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ

วิริยยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 35-42) ศึกษาพบว่าผู้ที่คล้อยตามมีลักษณะดังนี้

- 1.เคารพยำเกรงผู้อาวุโส
- 2.ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นโต้แย้งคนอื่น
- 3.มีความเกรงใจ

4. เชื่อฟังและปฏิบัติตามความคิดเห็นและทำตามผู้ใหญ่
5. ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่
6. ขาดความกล้าในการตัดสินใจ
7. ยอมรับการเป็นผู้นำของคนอื่น
8. ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย

สถิต นิยมญาติ (2524 : 23 – 24) ระบุลักษณะผู้ที่ชอบคล้อยตามไว้ดังนี้

1. มีความไวเนื้อเชื่อใจผู้อื่น
2. มีความรู้สึกวิตกกังวลต่อความไม่คล้ายคลึงกับผู้อื่น
3. มีความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนเอง
4. รักพวกพ้อง
5. ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง
6. อ่อนน้อมถ่อมตน
7. เลียนแบบผู้ที่ตนชื่นชอบ
8. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525 : 87) กล่าวว่า ผู้ที่คล้อยตามมีลักษณะดังนี้

1. ชอบเลียนแบบผู้อื่น
2. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ที่มีอิทธิพลหรือผู้ที่มีอำนาจ
3. ไม่มีความมั่นใจในตนเอง
4. คล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่นง่าย
5. ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด
6. กลัวและกังวลในการทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น
7. เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่
8. ไม่คุยโอ้อวดตนเอง
9. ต้องการให้ผู้อื่นสนับสนุน
10. ไม่อยากเด่น
11. ชอบอยู่กันเป็นกลุ่ม

จากลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามข้างต้นสามารถนำมาสรุปเป็นนิยามของการคล้อยตามได้ดังนี้ คือ การที่บุคคลทำพฤติกรรมไปตามความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมของกลุ่ม เพื่อการยอมรับและการรักษาสัมพันธที่ดีของกลุ่ม โดยจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีผลการวิจัยในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศสำหรับต่างประเทศ มีผู้ทำการวิจัยหลายท่านดังนี้

สมิธ (Smith. 1968 : 39-42) ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 540 คนจากวิทยาลัยพยาบาล 10 แห่ง ผลปรากฏว่านักศึกษาในขณะเข้าศึกษาวิชาการพยาบาลเหล่านี้มีบุคลิกภาพนุ่มนวล อ่อนโยน ถ่อมตน คล้อยตาม ซึ่งเป็นลักษณะที่ดีและเหมาะสมให้เป็นพยาบาลที่ดีได้

เบเลย์ และคณะ (Bailey and other. 1969 : 320) ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 241 คนพบว่านักศึกษาพยาบาลมีบุคลิกภาพ 8 ด้านคือ ด้านความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การขอความช่วยเหลือ การยกย่องผู้อื่น การมีไมตรีจิต การพึ่งพาตนเอง การมีอำนาจเหนือผู้อื่น การแสดงออก และความเชื่อมั่น

สำหรับในประเทศ มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพไว้หลายท่านดังนี้

สุดสวาท อยู่สมบุญ (2521 : 67) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรอนุปริญญาในส่วนกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย และวิทยาลัยพยาบาลเพื่อการรณรงค์รณรงค์พยาบาล จำนวน 202 คน พบว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบภาษาไทย อุปมาอุปไมย สรุปความ ความจำ การสังเกต และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ากับคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาลมีค่าต่ำ และความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

สหพันธ์ นิยุชีรนนท์ และคณะ (2522 : 16) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดและบุคลิกภาพบางประการ ที่ส่งผลต่อปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 2 และ 3 จากคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลสงขลา และโรงเรียนพยาบาลมิชชัน จำนวน 428 คน ตัวพยากรณ์คือ แบบวัดความถนัด แบบวัดความสนใจในวิชาชีพซึ่งใช้วัดบุคลิกภาพที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนเกณฑ์ คือ เกณฑ์เฉลี่ยสะสมของการศึกษาภาคปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพด้านความสนใจในวิชาชีพกับเกณฑ์เฉลี่ยสะสมของการศึกษาภาคปฏิบัติสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รชรินทร์ ฉายแก้ว (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 291 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบกับแบบการ

เรียนแต่ละแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบการเรียนรู้แต่ละแบบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนงค์ พรหมจักร (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ส่งผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 505 คนพบว่า ตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์สูงสุด คือความซื่อตรงต่อหน้าที่ และบุคลิกภาพด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ และด้านสติปัญญา ส่งผลต่อตัวเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตาม

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามนั้น ในที่นี้ผู้วิจัยจะนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมากล่าวโดยรวมนดังนี้

บาล (ปริศนา ศรีพลประพันธ์ ; อ้างอิงจาก Bass . 1956 : 247 – 252) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการคล้อยตาม พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ผู้คล้อยตามเกี่ยวข้องด้วย ขนาดของกลุ่มที่แตกต่างกันการคล้อยตามจะแตกต่างกันด้วย ความสามารถของบุคคล บุคคลที่มีความสามารถต่ำมักจะเป็นผู้คล้อยตามเสมอ รวมถึงในเรื่องของอายุ ผู้ที่มีอายุน้อย มักมีโอกาสดคล้อยตามได้ง่ายกว่าผู้ที่มีอายุมาก

แคทเทล (ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร ; อ้างอิงจาก Cattel . 1961) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและการทำตามพบว่าแนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างการทำตามและความวิตกกังวล อยู่ในเชิงเส้นตรงและเป็นบวก กล่าวคือพฤติกรรมของผู้ที่มีความวิตกกังวล เป็นพฤติกรรมของผู้ชอบทำตาม เช่น ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง หรือบางพฤติกรรมของความวิตกกังวลมีความขาดตกกลัวว่าตนจะต้องสูญเสียความภูมิใจ ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมจึงมักตามผู้อื่น เพราะไม่ต้องเสี่ยงต่อการผิดพลาดจนเป็นผลให้ตนเองสูญเสียความภูมิใจ

ดำรง ศากรวิมล (ดำรง ศากรวิมล ; อ้างอิงจาก ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร 2514 : 4) ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการคล้อยตามของคนไทย ได้ศึกษาการยอมทำตามและความวิตกกังวลโดยใช้สถานการณ์แบบแอช (Asch's situation) กับนักศึกษาระดับ ป.กศ. จากวิทยาลัยครูนครปฐม จำนวน 90 คน ชาย 45 คน และหญิง 45 คน พบว่าผู้ที่มีความวิตกกังวลสูงมีการทำตามมากกว่าผู้ที่มีความวิตกกังวลต่ำ

จุฬพล พูลภัทรนาวิน (2515 : 72 – 74) ศึกษาในภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามของนักเรียนในระดับชั้น ม.3 พบว่า นักเรียนในกลุ่มผู้นำมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มผู้ตาม ซึ่งหมายความว่า ผู้นำเป็นบุคคลที่คิดเกี่ยวกับตนเอง รู้จักตนเองว่า “ฉันเป็นใคร” และ “ฉันมีความสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างไร มากน้อยเพียงไหน” มากกว่ากลุ่มผู้ตาม

สุจินต์ ปรีชาमारณ (2516 : 81 – 83) ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่ประพฤติคล้อยตามและขัดกับสังคมของนักเรียนชั้น ม.3 ปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ประพฤติคล้อยตามสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ

อบอวน นกสุวรรณ (2516 : 103) ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพครูกับแพทย์ โดยปรับปรุงแบบทดสอบองค์ประกอบทางบุคลิกภาพ 16 ด้าน ของแคทเทิลมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 56 คน แพทย์ 66 คน พบว่า คะแนนเฉลี่ยในด้านความคล้อยตามผู้อื่น – ความเป็นอิสระจากผู้อื่นของกลุ่มอาชีพครูและอาชีพแพทย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์ประกอบด้านการทำตามความเป็นจริง – เพื่อฝัน ซึ่งแสดงว่า แพทย์มีลักษณะทำตามความเป็นจริงมากกว่าครู ส่วนองค์ประกอบอีก 5 ด้าน ไม่พบความแตกต่าง จึงสรุปว่ากลุ่มอาชีพครูและอาชีพแพทย์ ต่างก็มีบุคลิกภาพไปในทางคล้อยตาม โดยกลุ่มแพทย์ค่อนข้างจะคล้อยตามมากกว่าครู

จันทิมา จันทรศักดิ์ (2547 : 76) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ กรุงเทพมหานคร พบว่าสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าการที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ นั้น อาจเป็นเพราะต้องการให้กลุ่มเพื่อนยอมรับ ต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม รวมถึงมีการเลือกกิจกรรมต่างๆ คล้อยตามกลุ่มเพื่อนเช่นกัน

จากผลงานวิจัยดังกล่าว ทั้งต่างประเทศและในประเทศ จะเห็นได้ว่าการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามมีน้อย และเนื่องจากทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของ การคล้อยตาม โดยบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบหัววันไหวจะมีความวิตกกังวลสูง บุคลิกภาพแบบแสดงตัวจะชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น ชอบทำกิจกรรม บุคลิกภาพแบบอ่อนโยนจะเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น ยอมตามผู้อื่น ซึ่งบุคลิกภาพแบบต่างๆ เหล่านี้ก็ส่งผลสัมพันธ์ต่อการคล้อยตาม แต่ก็ยังไม่ชัดเจนมากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามอันจะนำไปสู่การทำความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องบุคลิกภาพและการคล้อยตามที่ดี และเหมาะสมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 เพศชาย 527 คน และ เพศหญิง 1,489 คน รวมทั้งสิ้น 2,016 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 เพศชาย 150 คน และ เพศหญิง 150 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน โดยใช้สูตร Taro Yamane (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2540:284) ผู้วิจัยได้กำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนของการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 300 คน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามเพื่อกำหนดความหมาย และกำหนดข้อความที่ใช้วัดการคล้อยตาม
2. กำหนดคำนิยามของการคล้อยตาม
3. เขียนข้อความการคล้อยตามจำนวน 24 ข้อ ลักษณะของข้อความประโยคให้เลือกแบบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยตอบตามความถี่ที่เลือกใช้จริง ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าแบบวัดตรงกับนิยามหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลชีวสังคม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา การเป็นสมาชิกชมรมของนิสิตในขณะที่กำลังศึกษาอยู่

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลชีวสังคม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ลงในข้อความที่เป็นจริง

(0) ชั้นปีที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่

() ปีที่ 2

() ปีที่ 3

() ปีที่ 4

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพ

ลักษณะของแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบซึ่งวัดภาพ สบายยิ่ง (วัดภาพ สบายยิ่ง. 2542 : 134-136) แปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตาและแมคแคร (Costa & McCrae. 1992) ประกอบด้วยบุคลิกภาพห้าแบบคือ แบบหวั่นไหว แบบแสดงตัว แบบเปิดกว้าง แบบอ่อนโยน และแบบมีสติ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนค่า 5 ระดับให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียว จากเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย โดยครอบคลุม 5 ตัวแปร แต่ละตัวแปรประกอบด้วยข้อความ 12 ข้อรวมทั้งสิ้นจำนวน 60 ข้อ

แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

แบบวัดบุคลิกภาพประกอบด้วยข้อคำถาม 60 ข้อ ด้านละ 12 ข้อ ดังนี้

1.บุคลิกภาพหวั่นไหว

ข้อความทางบวก ได้แก่ ข้อ 6, 11, 21, 26, 36, 41, 51, 56

ข้อความทางลบ ได้แก่ ข้อ 1, 16, 31, 46

2.บุคลิกภาพแสดงตัว

ข้อความทางบวก ได้แก่ ข้อ 2, 7, 12, 17, 22, 32, 37, 47, 52

ข้อความทางลบ ได้แก่ ข้อ 27, 42, 57

3.บุคลิกภาพเปิดกว้าง

ข้อความทางบวก ได้แก่ ข้อ 13, 28, 43, 53, 58

ข้อความทางลบ ได้แก่ ข้อ 3, 8, 18, 23, 33, 38, 48

4.บุคลิกภาพอ่อนโยน

ข้อความทางบวก ได้แก่ ข้อ 4, 19, 34, 49

ข้อความทางลบ ได้แก่ ข้อ 9, 14, 24, 29, 39, 44, 54, 59

5.บุคลิกภาพมีสติ

ข้อความทางบวก ได้แก่ ข้อ 5, 10, 20, 25, 35, 40, 50, 60

ข้อความทางลบ ได้แก่ ข้อ 15, 30, 45, 55

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

ผู้วิจัยนำแบบวัดฉบับนี้ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) โดยบุคลิกภาพหวั่นไหวมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .5627 บุคลิกภาพแสดงตัวมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .5639 บุคลิกภาพเปิดกว้างมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .4366 บุคลิกภาพอ่อนโยนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6041 บุคลิกภาพมีสติมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6073 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .6239

ตัวอย่าง แบบวัดบุคลิกภาพ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และเขียนเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านตามความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	ปาน กลาง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยเลย
(0)	บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกตึงเครียดและตื่นเต้น					
(00)	บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ข้าพเจ้าชอบที่จะพูดคุยกับคนทั่วไป					

(000)	บุคลิกภาพแบบเปิดกว้าง บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าสนุกกับทฤษฎีหรือความคิดที่เป็นนามธรรม					
(0000)	บุคลิกภาพแบบอ่อนโยน ข้าพเจ้ามักจะคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น					
(00000)	บุคลิกภาพแบบมีสติ ข้าพเจ้ามีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการปฏิบัติสู่เป้าหมายอย่างเป็นขั้นเป็นตอน					

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

กรณีที่ข้อความเป็นบวก

ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง	จะได้	5	คะแนน
ถ้าตอบเห็นด้วยมาก	จะได้	4	คะแนน
ถ้าตอบปานกลาง	จะได้	3	คะแนน
ถ้าตอบไม่เห็นด้วย	จะได้	2	คะแนน
ถ้าตอบไม่เห็นด้วยเลย	จะได้	1	คะแนน

ส่วนในกรณีที่ข้อความทางลบเกณฑ์การให้คะแนนกลับกัน

การรวมคะแนนจะมีการรวมคะแนนเป็นรายด้าน โดยแต่ละด้านจะมีคะแนนระหว่าง 12 - 60 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของแบบวัดแต่ละด้านเท่ากับ 36 คะแนน

ความหมายคะแนน สำหรับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เปิดกว้าง อ่อนโยน และมีสติ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าในแต่ละด้านหมายความว่าบุคคลนั้นมีลักษณะบุคลิกภาพแบบนั้นสูงกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

ความหมายคะแนน สำหรับบุคลิกภาพแบบหวั่นไหว ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพแบบหวั่นไวน้อยกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการคล้อยตาม

ผู้วิจัยนำแบบวัดการคล้อยตามของ สุภาภรณ์ เสงี่ยม นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มประชากร แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อความมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจากปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติน้อยมาก ไม่ปฏิบัติเลย มีจำนวน 24 ข้อ

คุณภาพของแบบวัดการคล้อยตาม

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการนำไปทดสอบหาความตรง (Validity) ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้แก่ ความสอดคล้องและความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้

2. นำแบบวัดที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำนวน 100 คน

3. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) (Cronbach, 1990 : 202 — 204) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม .8247

ตัวอย่างแบบวัดการคล้อยตาม

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยมาก	ไม่ปฏิบัติเลย
(0)	ข้าพเจ้าตอบคำถามของอาจารย์ตามกลุ่มเพื่อน ทั้งๆที่ข้าพเจ้าก็มีคำตอบของตนเองอยู่แล้ว					
(00)	ข้าพเจ้าจะไม่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ เพราะกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับ					
(000)	เมื่อข้าพเจ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะแก้ปัญหาโดย ฝืนใจยอมเพื่อให้ปัญหานั้นจบๆ ไป					

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนแบบวัดการคล้อยตาม มีเกณฑ์ของคะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก

ผู้ที่ตอบปฏิบัติเป็นประจำ	จะได้	5	คะแนน
ผู้ที่ตอบปฏิบัติบ่อยครั้ง	จะได้	4	คะแนน
ผู้ที่ตอบปฏิบัติบางครั้ง	จะได้	3	คะแนน
ผู้ที่ตอบปฏิบัติ น้อยมาก	จะได้	2	คะแนน
ผู้ที่ตอบไม่ปฏิบัติเลย	จะได้	1	คะแนน

ส่วนในกรณีที่ข้อความทางลบเกณฑ์การให้คะแนนกลับกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ เพื่อขออนุญาตแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากนิสิตคณะวิทยาศาสตร์
- 2.นำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปแจกนิสิตกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
- 3.นำแบบวัดที่เก็บมาได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ในการตอบแบบวัดทุกฉบับเพื่อที่จะได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / FW (Statistic Package for Social Science for Window) และการทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ยอมรับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

- 1.ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยของแบบสอบถามแต่ละฉบับจากกลุ่มตัวอย่างและคัดเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์ไว้สำหรับนำมาวิเคราะห์ต่อไป
- 2.นำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่ค่าร้อยละ
- 3.นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยทดสอบด้วยค่า t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ ข้อ 3
- 5.เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยทดสอบด้วยค่า F-test เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2
- 6.หาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อศึกษาการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีบุคลิกภาพห้วงศ์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพหน้าไหวแสดงตัว เปิดกว้าง อ่อนโยน และมีสติโดยมีหลักฐานทางทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ว่าบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามแตกต่างกันไป และศึกษาลักษณะทางชีวสังคมได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย ที่มีความเกี่ยวข้องกับการคล้อยตาม

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 เพศชาย 150 คน และ เพศหญิง 150 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 300 คน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแรกจะเสนอข้อมูลพื้นฐานที่ประกอบด้วยข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นพื้นฐานในการเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียดต่าง ๆ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้สถิติค่าที (t – test) สถิติค่าเอฟ (F – test) และการศึกษาความสัมพันธ์โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ในการวิเคราะห์และแปลผลที่จะกล่าวต่อไปนี้เพื่อความสะดวกและให้เป็นที่น่าสนใจตรงกันจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที (t-test)
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบเอฟ (F-test)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 300 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตาราง 2 ปัจจัยทางชีวสังคมจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	150	50
หญิง	150	50
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 2	111	37.00
ชั้นปีที่ 3	109	36.30
ชั้นปีที่ 4	80	26.70
การเป็นสมาชิกชมรม		
เป็นสมาชิก	206	68.70
ไม่เป็นสมาชิก	94	31.30

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพศชาย จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศหญิง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 37 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 และเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 68.70 ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคัดลอกตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย

ปัจจัยตัวสังคม	$\bar{X}$	S.D.
เพศ		
ชาย	60.50	8.90
หญิง	63.47	10.48
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 2	63.26	9.78
ชั้นปีที่ 3	61.99	9.70
ชั้นปีที่ 4	60.23	9.89
การเป็นสมาชิกชมรม		
เป็นสมาชิก	62.20	10.50
ไม่เป็นสมาชิก	61.53	8.17

จากตาราง 3 พบว่า นิสิตเพศชายมีค่าเฉลี่ยการคัดลอกเท่ากับ 60.50 เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยการคัดลอกเท่ากับ 63.47 นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยการคัดลอกเท่ากับ 63.26 ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยการคัดลอกเท่ากับ 61.99 ชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยการคัดลอกเท่ากับ 60.23 และนิสิตที่เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัยมีค่าเฉลี่ยการคัดลอกเท่ากับ 62.20 ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม มีค่าเฉลี่ยการคัดลอกเท่ากับ 61.53

การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 1 เป็นการศึกษการคล้อยตามของนิสิตตามเพศโดยทดสอบด้วยการใช้ค่าสถิติค่าที (t – test) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่า t

สมมติฐานข้อที่ 1 นิสิตหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตชาย

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนการคล้อยตามของนิสิตตามเพศ

ตัวแปร	n (300)	— X	การคล้อยตาม		
			S.D.	t	p
เพศ	หญิง	150	63.47	10.48	2.642* .005
	ชาย	150	60.50	8.90	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า นิสิตเพศหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อ 2 เป็นการศึกษการคล้อยตามของนิสิตตามชั้นปีที่ศึกษาโดยทดสอบด้วยการใช้ค่าสถิติค่าเอฟ (F – test) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่า F

สมมติฐานข้อที่ 2 นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 4

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของคะแนนการคล้อยตามของนิสิตตามชั้นปีที่ศึกษา

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ชั้นปีที่ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	428.61	214.30	2.241	.108
	ภายในกลุ่ม	297	28406.36	95.64		
	รวม	299	28834.97			

จากตาราง 5 พบว่า นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 , 3 และ 4 มีการคล้อยตามไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อ 3 เป็นการศึกษาค่าการคล้อยตามของนิสิตตามเพศโดยทดสอบด้วยการใช้ค่าสถิติค่าที่ (t - test) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่า t

สมมติฐานข้อที่ 3 นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรม มีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนการคล้อยตามของนิสิตตามการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย

ตัวแปร	n (300)	การคล้อยตาม			
		$\bar{X}$	S.D.	t	p
การเป็นสมาชิกชมรม	เป็นสมาชิก	206	62.20	10.50	
	ไม่ได้เป็นสมาชิก	94	61.53	8.17	
				.545	.293

จากตาราง 6 พบว่า นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัยมีการคล้อยตามไม่แตกต่างกับนิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อ 4 เป็นการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามของนิสิตโดยทดสอบด้วยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่า r

สมมติฐานข้อที่ 4 นิสิตที่มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามของนิสิตทั้งทางบวกและทางลบดังนี้

- 4.1.บุคลิกภาพห้วนใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามของนิสิต
- 4.2.บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามของนิสิต
- 4.3.บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามของนิสิต
- 4.4.บุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามของนิสิต
- 4.5.บุคลิกภาพมีสติมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามของนิสิต

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร		บุคลิกภาพ ห้วนใจ	บุคลิกภาพ เปิดกว้าง	บุคลิกภาพ อ่อนโยน	บุคลิกภาพ มีสติ	บุคลิกภาพ แสดงตัว	การคล้อย ตาม
	$\bar{X}$	36.15	37.94	38.69	38.92	40.92	61.99
บุคลิกภาพ ห้วนใจ	36.15	-	-.076	-.280*	-.120*	-.075	.202*
บุคลิกภาพ เปิดกว้าง	37.94	-	-	.146*	.160*	.219*	-.279*
บุคลิกภาพ อ่อนโยน	38.69	-	-	-	.210*	.167*	-.169*
บุคลิกภาพ มีสติ	38.92	-	-	-	-	.305*	-.309*
บุคลิกภาพ แสดงตัว	40.92	-	-	-	-	-	-.422*
การคล้อยตาม	61.99						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า บุคลิกภาพห้วนใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.1 บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทาง

ลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.2 บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.3 บุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.4 และบุคลิกภาพมีสติมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.5

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบการคล้ายตามของนิสิตตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในแต่ละด้านกับการคล้ายตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตหญิงมีการคล้ายตามสูงกว่านิสิตชาย
2. นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีการคล้ายตามสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 4
3. นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรม มีการคล้ายตามสูงกว่านิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม
4. นิสิตที่มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีผลการคล้ายตามของนิสิตดังนี้
 - 4.1. บุคลิกภาพวันไหว้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้ายตามของนิสิต
 - 4.2. บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้ายตามของนิสิต
 - 4.3. บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้ายตามของนิสิต
 - 4.4. บุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้ายตามของนิสิต
 - 4.5. บุคลิกภาพมีสติมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้ายตามของนิสิต

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 เพศชาย 527 คน และ เพศหญิง 1,489 คน รวมทั้งสิ้น 2,016 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2548 เพศชาย 150 คน และ เพศหญิง 150 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลชีวสังคม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพ ทำองค์ประกอบซึ่งวัดภา ๓ สายยิ่ง (วัดภา ๓ สายยิ่ง. 2542 : 134-136) แปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตาและแมคครี (Costa & McCrae. 1992)

แบบวัดนี้มีมีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนค่า 5 ระดับ โดยครอบคลุม 5 ตัวแปร บุคลิกภาพวันไหนมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .5627 บุคลิกภาพแสดงตัวมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .5639 บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .4366 บุคลิกภาพอ่อนโยนมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .6041 บุคลิกภาพมีสติมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .6073 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .6239

ตอนที่ 3 แบบวัดการคล้อยตาม ผู้วิจัยได้นำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่อำนาจของ สุภาภรณ์ เส็งงำ นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มประชากร จำนวน 24 ข้อ แบบวัดนี้มีมีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .8247

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยดำเนินการดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบุคลิกภาพ และการคล้อยตาม
2. ใช้สถิติค่าที (t – test) ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 3
3. ใช้สถิติค่าเอฟ (F – test) ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 2
4. ใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 4

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นิสิตเพศหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 3 และ 4 มีการคล้อยตามไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2
3. นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัยมีการคล้อยตามไม่แตกต่างกับนิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3
4. บุคลิกภาพหัวไวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.1
5. บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.2
6. บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.3
7. บุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.4
8. บุคลิกภาพมีสติมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.5

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบระหว่างเพศของนิสิตกับการคล้อยตามพบว่า นิสิตเพศหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่านิสิตเพศชาย สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความแตกต่างระหว่างเพศ ทำให้เกิดการคล้อยตามต่างกัน จากการศึกษาของนักจิตวิทยาหลายคนพบว่าเพศหญิงคล้อยตามมากกว่าเพศชาย ดังเช่น การศึกษาของ จูเลียนและผู้ร่วมงาน (Julian et al. 1966 : 152) พบว่าเพศหญิงมีการคล้อยตามร้อยละ 35 ในขณะที่เพศชายคล้อยตามเพียงร้อยละ 22 เท่านั้น ตัวเลขเหล่านี้เป็นตัวแทนปริมาณการคล้อยตามของเพศหญิงและเพศชาย การค้นพบเช่นนี้พอเป็นหลักฐานที่สามารถบอกได้ว่าวัฒนธรรมอาจเป็นตัวกำหนดให้เพศหญิงเป็นคนอ่อนน้อมง่ายและอ่อนน้อมมากกว่าเพศชายจึงทำให้เพศหญิงคล้อยตามมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วัฒนา ศรีสัตย์วาจา (2536 : 160 – 187) ว่าด้วยทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลในพฤติกรรมการณ์การคล้อยตาม มักพบว่าในสภาพแวดล้อมอย่างเดียวกัน เพศหญิงมีแนวโน้มจะทำตามมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงไม่ชอบการขัดแย้ง เป็นเพศที่หัวอ่อน ไม่เข้มแข็งและไม่เป็นผู้นำเหมือนเพศชาย จึงทำให้เพศหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่าเพศชาย จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าถึงแม้ในโลกยุคปัจจุบันจะเป็นยุคโลกาภิวัตน์ สภาพเศรษฐกิจสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม แต่รากฐานของวัฒนธรรมในประเทศไทย เพศหญิงยังถูกปลูกฝังให้เป็นเพศที่คล้อยตามเสมอ และยังให้อำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ กับเพศชายมาโดยตลอดตั้งแต่อดีตจนมาถึง

ปัจจุบัน ซึ่งถ้าการคล้อยตามนั้นมีระดับไม่มากเกินไปก็ไม่ทำให้เกิดปัญหา แต่ถ้าการคล้อยตามนั้นอยู่ในระดับที่มากเกินไปอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาความคับข้องใจ สุขภาพจิต รวมถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่อาจจะตามมาได้ เป็นต้น เพราะอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ถูกผูกขาดอยู่ที่เพศชาย ซึ่งไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ เพศหญิงก็ทำหน้าที่เป็นเพียงฝ่ายที่ยอมรับการตัดสินใจเท่านั้น

2. ผลการเปรียบเทียบระหว่างชั้นปีที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่กับการคล้อยตามพบว่า นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 3 และ 4 มีการคล้อยตามไม่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ดังนี้

จากการศึกษางานวิจัยของ บาส (ปริศนา ศรีพลประพันธ์; อ้างอิงจาก Bass . 1956 : 247 – 252) พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยมักมีโอกาสคล้อยตามได้ง่ายกว่าผู้ที่มีอายุมาก และทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลก็พบว่าอายุนั้นเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดการคล้อยตาม ผู้ที่มีอายุน้อยมีโอกาสชักจูงจากผู้ที่มีอายุมากกว่าได้ง่าย แต่เป็นที่สังเกตว่า การศึกษาของบาส และทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นกล่าวถึงช่วงอายุที่แตกต่างกันมาก แต่นิสิตชั้นปีที่ 2,3 และ 4 ของคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้นมีช่วงอายุยังไม่ต่างกันมากจึงทำให้มีการคล้อยตามที่ไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปลูกฝังการคิดแบบมีระบบ มีเหตุมีผลนั้นทำให้การคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากแผนการเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นการเรียนสายวิทยาศาสตร์ มีการวางแผนในการค้นคว้าทดลอง คิดแบบมีเหตุมีผล มีการพิสูจน์ทราบ จนได้พบความจริงเชิงประจักษ์ ซึ่งควรค่าอย่างยิ่งแก่การส่งเสริมต่อไป

3. ผลการเปรียบเทียบระหว่างการเข้าเป็นสมาชิกชมรมของนิสิตกับการคล้อยตามพบว่า นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัยมีการคล้อยตามไม่แตกต่างกับนิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย สามารถอธิบายได้ดังนี้

จากการศึกษาของ จันทิมา จันทรศักดิ์ (2547 : 76) ศึกษาพบว่าการศึกษาที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ นั้น อาจเป็นเพราะต้องการให้กลุ่มเพื่อนยอมรับ ต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มรวมถึงมีการเลือกกิจกรรมต่างๆ คล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการศึกษางานวิจัยของ สงวนศรี วิชัยรัช (2527 : 118) พบว่าสาเหตุที่ทำให้คล้อยตามคือความต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ต้องการให้กลุ่มยอมรับ และเมื่อรวมกลุ่มกันจะทำให้บุคคลเกิดการคล้อยตามได้ง่าย จะสังเกตว่าจากการศึกษาของจันทิมา และสงวนศรี เป็นการศึกษาเกี่ยวกับองค์กร หรือหน่วยงานที่มีการรวมกลุ่มเป็นสมาชิกกิจกรรมหรือชมรมต่างๆ อย่างเหนียวแน่น หมายถึง การเป็นสมาชิกชมรมหรือกิจกรรมนั้น เป็นกิจกรรมหรือชมรมที่เป็นรูปแบบชัดเจนทั้งในด้านการจัดกิจกรรมและการบริหารในเรื่องต่างๆ แต่ชมรม หรือกลุ่มกิจกรรมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังไม่เป็นการรวมกลุ่มที่ชัดเจน และรวมถึงเรื่องการประชุมกลุ่มกิจกรรมก็ยังไม่ชัดเจนมากเช่นกันจึงทำให้นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรมและไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย มีการคล้อยตามที่ไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มกิจกรรม

ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่มีระบบในการบริหารจัดการที่ชัดเจน หรือนิสิตที่เป็นสมาชิกชมรมต่างๆ ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับชมรมในมหาวิทยาลัยมากเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะมีกลุ่มกิจกรรมภายนอกมหาวิทยาลัยที่นิสิตได้เป็นสมาชิกอยู่แล้วก็เป็นได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นก็ควรส่งเสริมกิจกรรมชมรมในมหาวิทยาลัยให้มีการบริหารจัดการที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

4. ผลการการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามของนิสิตพบว่า

4.1. บุคลิกภาพวันไหว้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตาม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผู้ที่มีบุคลิกภาพวันไหว้นั้นเมื่อนำมาวิเคราะห์ถึงแต่ละองค์ประกอบแล้วจะเป็นผู้ที่มีลักษณะ วิตกกังวล เป็นบุคคลที่มีความว้าวุ่น มีแนวโน้มจะตื่นกลัว ตึงเครียด กระสับกระส่าย หงุดหงิดง่าย เป็นผู้ที่มีความรู้สึกผิด ซึมเศร้า ลึกลับ และมักทำอะไรได้ง่าย ลักษณะของอารมณ์นั้นเป็นผู้ที่รู้สึกกังวลกับการเข้าสังคม มีอารมณ์แปรปรวน ไม่สามารถเผชิญปัญหาที่หนักได้ เป็นบุคคลที่มีความภูมิใจในตนเองน้อย มีความวิตกกังวลสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ เสงี่ยม ได้ศึกษาบุคลิกภาพการคล้อยตามพบว่า บุคคลที่มีความภูมิใจในตนเองน้อยจะมีการคล้อยตามสูง และบุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีความรู้สึกคล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่นมากกว่าที่จะมีความรู้สึกต่อต้าน เพราะบุคคลเหล่านี้พยายามที่จะคล้อยตามเพื่อที่จะขจัดความกลัวและการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิธ (Smith, 1968 : 39-42) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลพบว่าบุคคลเหล่านี้มีบุคลิกภาพนุ่มนวล อ่อนโยน ถ่อมตน วิตกกังวล และมีการคล้อยตาม สอดคล้องกับ แคทเทิล (คัทดี้ไทย สุทธิจบวร ; อ้างอิงจาก Cattell, 1961) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับความวิตกกังวลกับการทำตามพบว่า พฤติกรรมของผู้ที่มีความวิตกกังวลเป็นพฤติกรรมของผู้ที่ชอบทำตาม ทั้งความวิตกกังวล และความห่อเหี่ยว ความกลัวการเข้าสังคม ล้วนแล้วแต่เป็นองค์ประกอบของบุคลิกภาพวันไหว้ทั้งสิ้นจึงทำให้บุคลิกภาพวันไหว้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตาม ซึ่งอาจทำให้บุคคลเกิดความคับข้องใจ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ไม่ได้ ไม่มีความเป็นผู้นำ ทำให้เกิดปัญหาครอบครัว ปัญหาภายในองค์กร ถ้าเป็นเช่นนั้นก็ไม่ควรส่งเสริมให้บุคคลมีบุคลิกภาพวันไหว้มากเกินไป

4.2. บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผู้ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวนั้นเมื่อนำมาวิเคราะห์ห่องค์ประกอบแล้วพบว่า เป็นผู้ที่รักและเป็นมิตรต่อผู้อื่น มีความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา กล้าแสดงความเป็นผู้นำ มีอิทธิพลในสังคม ชอบมีกิจกรรม มีความว่องไว ตื่นตัว มีความต้องการทำกิจกรรมอยู่เสมอ มีอารมณ์ด้านบวก สนุกสนาน มองโลกในแง่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล พูลภัทร-

นาวิณ (2515 : 72-74) ศึกษาโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะการเป็นผู้นำและผู้ตามของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เป็นผู้นำนั้นมีโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่เป็นผู้ตาม นักเรียนที่เป็นผู้นำจะรับรู้ตนเอง ทำกิจกรรม และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มากกว่ากลุ่มที่เป็นผู้ตาม มีการคล้อยตามน้อยกว่ากลุ่มที่เป็นผู้ตาม ซึ่งบุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวนั้น มักพบว่าเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง มีความคิดถึงสิ่งใหม่ๆ ว่องไว สนุกสนาน กล้าแสดงความเป็นผู้นำ เป็นผู้มื่อทธิพลในสังคม จึงไม่คล้อยตามผู้อื่นง่ายๆ และค่านิยมของสังคมไทยซึ่งมองผู้ที่กล้าแสดงออกเป็นไปในทางลบ หรือเป็นความก้าวร้าว ขวามผ่าซาก ทำให้บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม แสดงว่าการที่บุคคลมีบุคลิกภาพแสดงตัว มักมีความคิดสร้างสรรค์เสนอแนวทางใหม่ๆ ให้กับกลุ่มสังคม ทำให้มีแนวคิดหลากหลายในการตัดสินใจ และเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเป็นผู้นำ เหมาะแก่การให้ดำรงตำแหน่งผู้นำในสังคมทั่วไปอย่างยิ่ง

4.3. บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผู้ที่มีบุคลิกภาพเปิดกว้างเมื่อนำมาวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบแล้วพบว่า เป็นบุคคลช่างฝัน มีจินตนาการสูง มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบงานศิลปะ หรือบทกวี ชอบทำกิจกรรมใหม่ๆ ชอบเปิดรับความคิดใหม่ๆ หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ยอมรับค่านิยมทางสังคม การเมือง ศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา จันทรศักดิ์ (2547 : 76) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา พบว่า บุคคลที่ชอบทำกิจกรรมใหม่ๆ นั้นเป็นบุคคลที่มีการคล้อยตามต่ำ เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ และชอบนำเสนอกิจกรรม หรือความคิดใหม่ๆ ให้กับกลุ่มเสมอ ยอมรับในสิ่งใหม่ๆ เป็นลักษณะของผู้นำ มีการคล้อยตามต่ำ จึงทำให้บุคลิกภาพเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม บุคคลที่มีบุคลิกภาพเปิดกว้าง เป็นบุคคลที่มีความคิดใหม่ๆ ยอมรับแนวคิดใหม่ๆ ทั้งทางสังคม การเมือง และศาสนา มีจินตนาการสูง ชอบทำกิจกรรม เหมาะแก่การเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม องค์การ

4.4. บุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผู้ที่มีบุคลิกภาพอ่อนโยน เมื่อนำมาวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบแล้วพบว่า เป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น จริงใจปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา อ่อนโยนตอบสนองการกระทำของผู้อื่นอย่างสุ่ม ถ่อมตนไม่ชมว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น จิตใจอ่อนโยน ให้ความสำคัญกับผู้อื่น มีความห่วงใยต่อความต้องการของผู้อื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ สถิต นิยมญาติ (2524 : 23-24) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของผู้ที่ชอบคล้อยตามผู้อื่น พบว่าเป็นผู้ที่ไว้นอกเหนือใจผู้อื่น มีความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ แต่สังเกตว่าการคล้อยตามต่ำ เพราะเป็นผู้ที่แสดงออกอย่างตรงไปตรงมา คิดอย่างไรพูดอย่างนั้น และในสังคมไทยนั้นบุคคลที่มีความอ่อนโยนจะช่วยป้องกันตนเองจากความผิดพลาดที่

เกิดขึ้น เอาชนะใจผู้อื่นด้วยความอ่อนโยน และสามารถตัดสินใจได้ด้วยเหตุผลของตนเอง ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้การคล้อยตามต่ำ และทำให้นุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม

4.5. นุคลิกภาพมีสติมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผู้ที่มีบุคลิกภาพมีสติ เมื่อนำมาวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบแล้วพบว่า เป็นบุคคลที่มีความสามารถ สามารถจัดการกับชีวิตของตนเองได้ มีเหตุผล มีประสิทธิภาพในตนเอง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ยึดมั่นในหลักการทางจริยธรรมและปฏิบัติตามที่ได้ให้คำมั่นไว้ ต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย มีวินัยต่อตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีการรับรู้ตนเองอย่างถูกต้อง รับรู้ในความสามารถ และศักยภาพของตนทำให้มั่นใจในความคิดเห็นของตน ไม่คล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่น บุคคลที่มีความสามารถสูง หรือเฉลียวฉลาด มักจะเป็นผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ไทย สุรภิชากร (2514 : 4) ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการคล้อยตามของคนไทย พบว่า บุคคลที่รับรู้ตนเอง มีความสามารถสูง จะมีการคล้อยตามต่ำ ซึ่งคุณสมบัตินี้จะอยู่ในบุคลิกภาพมีสติ จึงทำให้นุคลิกภาพมีสติมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม

จากผลการศึกษาดังกล่าวจะสังเกตได้ว่า เพศหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่าเพศชาย และบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตาม กล่าวคือบุคคลที่มีบุคลิกภาพหวั่นไหวจะมีการคล้อยตามสูงกว่าบุคลิกภาพอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินต์ ปรีชาภรณ์ (2516 : 81 – 83) ได้ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่ประพฤติคล้อยตามและขัดกับสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีบุคลิกภาพหวั่นไหวสูงจะมีลักษณะการเป็นผู้นำน้อย ไม่ค่อยมีความคิดสร้างสรรค์ มีความเกรงอกเกรงใจผู้อื่นสูง งานวิจัยนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อนำเพศและบุคลิกภาพหวั่นไหวมาเปรียบเทียบกับในช่วงอายุที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 - 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะพบว่า เพศหญิงนั้นมีลักษณะมีความวิตกกังวล ในเรื่องต่างๆ รวมทั้งมีอารมณ์แปรปรวน ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นสูงกว่าเพศชาย และเพศหญิงมีบุคลิกภาพหวั่นไหวสูงกว่าเพศชาย จึงทำให้เพศหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่าเพศชาย

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตเพศหญิงมีการคล้อยตามสูงกว่า นิสิตเพศชาย สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาภรณ์ เส็งข้า (2545 : 49) ได้ทำการศึกษารื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าเมื่อให้นักเรียนหญิงและชายทำแบบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามแล้วนำมาวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของการคล้อยตามของนักเรียนเพศหญิง

มีสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญมาสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการคล้อยตามนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างเพศเนื่องจากเพศหญิงไม่ชอบการขัดแย้ง มีความเข้มแข็งน้อย มีความเป็นผู้นำน้อยกว่าเพศชาย การคล้อยตามนี้เป็นลักษณะที่สามารถลดความขัดแย้งได้ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีของกลุ่ม ได้รับการยอมรับจากสมาชิกของกลุ่ม แต่จะเกิดความคับข้องใจของบุคคลที่คล้อยตามเอง ทำให้กลายเป็นบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ เป็นบุคคลที่ยอมทำตามโดยความไม่เต็มใจ อาจทำให้ผลของงานที่ได้รับมอบหมายนั้นออกมาได้ไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น

2.จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตาม พบว่าบุคลิกภาพต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้ บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามคือ บุคลิกภาพหวั่นไหว ประกอบด้วยลักษณะของความวิตกกังวล ความโกรธ หงุดหงิด ความรู้สึกผิด ซึมเศร้า กังวลกับการเข้าสังคม มีอารมณ์แปรปรวน อ่อนแอต่อความเครียด ไม่สามารถเผชิญกับความเครียด ต้องพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ลักษณะเหล่านี้เป็นลักษณะที่ทำให้เกิดการคล้อยตามสูง บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตามคือ บุคลิกภาพแสดงตัว มีลักษณะรักและเป็นมิตรต่อผู้อื่น ชอบอยู่รวมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ มีการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา กล้าแสดงออก ความเป็นผู้นำสูง มองโลกในแง่ดี บุคลิกภาพเปิดกว้าง มีลักษณะเป็นผู้มีจินตนาการสูง มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบศิลปะและบทกวี ชอบทำกิจกรรมใหม่ๆ บุคลิกภาพอ่อนโยน มีลักษณะเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น จริงใจที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา ตอบสนองการกระทำของผู้อื่นด้วยความสุขุม และบุคลิกภาพมีสติ มีลักษณะเป็นผู้มีความสามารถ มีประสิทธิภาพในตนเอง ความเป็นระเบียบ มีความรับผิดชอบ ยึดมั่นในหลักการ และคำนึงถึงหน้าที่ให้ไว้ มีวินัยต่อตนเอง มีเป้าหมายชัดเจน

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ความแตกต่างระหว่างเพศนั้นมีผลต่อการคล้อยตาม และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบนั้น องค์ประกอบต่างๆ ก็มีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบกับการคล้อยตาม ฉะนั้นในปัจจุบันหรือในอนาคตจึงควรส่งเสริมให้บุคคล ไม่ว่าจะเพศหญิงหรือเพศชาย มีบุคลิกภาพในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป เพราะองค์ประกอบของบุคลิกภาพนั้นมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตาม และการคล้อยตามเองก็เป็นลักษณะที่สร้างความคับข้องใจให้กับบุคคลที่มีความคล้อยตามสูง เมื่อบุคคลเกิดความคับข้องใจก็จะทำให้ผลงานที่ได้รับมอบหมายนั้นออกมาไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น อาจส่งผลกระทบต่องานขององค์กรต่อไปด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรศึกษาถึงระดับของการคล้อยตามว่าเพศหญิง หรือเพศชายมีการคล้อยตามอยู่ในระดับใด อาจแบ่งระดับเป็น คล้อยตามสูง คล้อยตามปานกลาง และคล้อยตามต่ำ

2.ควรศึกษาถึงระดับบุคลิกภาพในแต่ละองค์ประกอบโดยแยกตามเพศให้ชัดเจน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับ การคล้อยตามว่า บุคลิกภาพองค์ประกอบใด ระดับใด มีความสัมพันธ์ทางบวก และทางลบกับการคล้อยตามระดับใด เพื่อจะได้ทราบถึงองค์ประกอบของบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างเพศ และการคล้อยตามได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

3.ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการคล้อยตาม เช่น ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยด้านมโนภาพแห่งตน การรับรู้ในตนเอง เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการส่งเสริมบุคคลให้มีบุคลิกภาพในองค์ประกอบต่างๆ และการคล้อยตามให้เหมาะสมไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป

4.เครื่องมือวัดบุคลิกภาพที่นำมาใช้นั้นต้องศึกษาถึง บริบทของสังคมที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอยู่จริงจึงจะได้ข้อมูลที่ต้องการและชัดเจน

5.การวัดการคล้อยตามเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก จึงควรกำหนดค่านิยมของการคล้อยตามให้ชัดเจน ซึ่งทำให้แบบวัดการคล้อยตามนั้นมีความชัดเจนมากขึ้น และควรทำการวิจัยเชิงทดลอง เนื่องจากการผู้ที่มีการคล้อยตามนั้นมักจะแสดงออกโดยไม่รู้ตัว ทำให้สามารถวัดการคล้อยตามได้อย่างชัดเจน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จันทิมา จันทรศักดิ์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2515). มโนภาพแห่งตน (Self concept) ความวิตกกังวล (Anxiety) ความเกรงใจและลักษณะการเป็นผู้นำ (Leadership) ของนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตามในระดับชั้น ม.ศ.3 ปีการศึกษา 2514. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เชิดศักดิ์ โฆวาลินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2520.
- ดำรง ศากรวิมล. (2516). การทำตาม (Conformity) ของนักเรียนฝึกหัดครูชั้นประกาศนียบัตรวิชา การ ปีที่ 2. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา นิธยายน. (2520). การปรับตัวและบุคลิกภาพ จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. กรุงเทพฯ. สารศึกษาการพิมพ์.
- นวลละออ สุภาพผล. (2527). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. บุคลิกภาพแห่งบุคคล. วิจัย 81. 1 (1) : 41 -53 ; พฤษภาคม 2524.
- ปริศนา ศรีพลประพันธ์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านการคล้อยตามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รชชรินทร์ ฉายแก้ว. (2536). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบที่สำคัญแบบ การเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เขตกรุงเทพฯ. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- , (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. ภาควิชาการวัดผลและการวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัฒนา ศรีสัตย์วาจา. (2534). *เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาสังคมเบื้องต้น*. ภาควิชาจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). *ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง และบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง*. ปรินญานิพนธ์ วท.บ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. *วิจัย*. 18. 3: 8 – 11 ; ก.พ.-มี.ค.2538
- วิมลพร พันธุมนตรี. (2534) *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบที่สำคัญตามรูปแบบของกอร์ดอน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- วิรัช ภิเษกโชติ. (2515). *รายงานการวิจัยเรื่องความเกรงใจในคนไทย*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ไทย สุรภิจวรร. (2518). *ผลของแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์และอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการคล้อยตาม*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. รู้เขารู้เรา. พิมพ์ครั้งที่ 4* กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ หมอชาวบ้าน. ถ่ายเอกสาร.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์.ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์.ศึกษาพร. ถ่ายเอกสาร.
- สถิต นิยมญาติ. (2524). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์. โอเดียนสโตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สหพันธ์ นิยุชรินทร์และคณะ. *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดและบุคลิกภาพบางประการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในประเทศไทย*. รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุนันต์ ปรีชามารภ. (2515). *ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่ประพฤติกล้อยตามและที่ขัดกับสังคม*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สุดสวาท อยู่สมบุญ. (2521). *องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรอนุปริญญาในส่วนกลาง*. ปริญญาโท. กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาภรณ์ เล็งขำ. (2545). *การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี*. ปริญญาโท. กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนงค์ พรหมจักร. (2538). *การศึกษาระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบที่สำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์*. ปริญญาโท. ค.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- Barrick, M.R & Mount, M.K. (1991). The Big Five Personality Dimensions and Job Performance. *Personnel Psychology*. 44 : 1-26.
- Catell, Raymond B. (1950). *Personality a systematic theoretical and factual study*. New York. McGraw Hill.
- Catell, Raymond B. *Handbook for the Sixteen Personality Factor Questionnaire*. Illinois : Institution for Personality and Ability Testion, 1970.
- Costa, P.T, Jr & McCrae, RR (1992) *Revised NEO Personality Inventory and NEO Five-Factor Inventory* : Professional Manual, Psychological Pssessment Resources, Odessa, Fl.
- Freedman, Jonathan L. & Antony N Doob. (1968). *Deviancy the psychology of being different*. New York. Academic Press.
- Huxley Julian,Sir. (1966). *Growth of ideas, knowledge, thought, imagination*. New York. Doubleday.
- Koemer, Beverly L. (1981, January – February). Selected Correlates of Job Performance of Community Health Nurse. *Nursing Research*. 30
- McCannell, J.V. *Understanding Human Behavior*. New York : Holt, Rinchart and Winston, Inc., 1974.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคล
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ลงในข้อความที่เป็นจริง

1.เพศ

() ชาย () หญิง

2.ชั้นปีที่ศึกษา

() ปีที่ 2 () ปีที่ 3 () ปีที่ 4

3.การเป็นสมาชิกชมรม ของมหาวิทยาลัย

() เป็นสมาชิก () ไม่เป็นสมาชิก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคล

ลิขสิทธิ์เป็นของคุณ วัลภา สบายยิ่ง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยมาก	ไม่ปฏิบัติเลย
1	ข้าพเจ้าตอบคำถามของอาจารย์ตามกลุ่มเพื่อน ทั้งๆ ที่ข้าพเจ้าก็มีคำตอบของตนเองอยู่แล้ว					
2	ในการเรียนในชั้นเรียน ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมือนเพื่อน					
3	เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่ม ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับเพื่อนในกลุ่มเสมอแม้ว่าจะไม่เต็มใจ					
4	ข้าพเจ้ากล้าแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมือนอาจารย์ เพราะมีเหตุผลของตนเอง					
5	ข้าพเจ้าตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ ตามกลุ่ม ทั้งๆ ที่ข้าพเจ้าก็ไม่อยากทำกิจกรรมเหล่านั้น					
6	เมื่อข้าพเจ้าและเพื่อนๆ ไปวิ่งควรแต่งกายสุภาพ ข้าพเจ้าทราบว่าเพื่อนของข้าพเจ้าทั้งหมดแต่งกายไม่สุภาพ ข้าพเจ้าจึงแต่งกายตามเพื่อน					
7	ข้าพเจ้าเลือกตัดสินใจที่ขัดแย้งของเพื่อนด้วยความยุติธรรมมากกว่าฟังเสียงส่วนใหญ่					
8	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะคิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อให้ผลของการกระทำนั้นเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น แม้ว่าจะแตกต่างจากคนส่วนใหญ่					
9	ข้าพเจ้าเลือกซื้อของใช้ส่วนตัว ตามความจำเป็น มากกว่าคำชวนของเพื่อนๆ					
10	ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน แต่ไม่กล้าคัดค้านเพราะกลัวขัดแย้งกับเพื่อน จึงจำเป็นต้องเห็นด้วย					
11	ข้าพเจ้าตอบคำถามของอาจารย์ ตามความเข้าใจของข้าพเจ้าเอง แม้ว่าคำตอบนั้นจะไม่เหมือนใครเลย					
12	ข้าพเจ้าตัดสินใจเลือกเป็นสมาชิกชมรมตามเพื่อนในกลุ่ม เพราะกลัวเพื่อนไม่พอใจ แม้ว่าข้าพเจ้าสนใจชมรมอื่นมากกว่า					

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยมาก	ไม่ปฏิบัติเลย
13	ข้าพเจ้าเคยหนีเรียนตามเพื่อนในกลุ่มของข้าพเจ้า โดยที่ข้าพเจ้าก็ไม่เต็มใจ					
14	ข้าพเจ้าซื้อสิ่งของเครื่องใช้เช่น กระเป๋า เสื้อผ้า รองเท้า แบบเดียวกับเพื่อน เพราะจะได้เหมือนกัน เป็นกลุ่มเดียวกัน					
15	ข้าพเจ้าแต่งกายถูกกาลเทศะเสมอ ถึงแม้ว่าจะไม่เหมือนเพื่อนๆ					
16	ข้าพเจ้ากล้าเผชิญปัญหา เมื่อมีความคิดเห็นแตกต่างออกไปจากเพื่อนในกลุ่ม โดยตัดสินใจด้วยเหตุผล					
17	ข้าพเจ้าจะไปเที่ยวสถานที่ที่ข้าพเจ้าชอบ ถึงแม้ว่าจะไปคนเดียว					
18	ข้าพเจ้ากล้าทักท้วงเมื่ออาจารย์พูดผิด แม้ว่าเพื่อนๆ จะไม่เห็นด้วย					
19	ข้าพเจ้าทำตามเพื่อนในกลุ่มของข้าพเจ้า ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่ถูกต้อง					
20	เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในเรื่องงาน ข้าพเจ้าจะเป็นฝ่ายยอม เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเอาไว้					
21	ข้าพเจ้าตัดสินใจในการศึกษาต่อตามเพื่อนในกลุ่ม ทั้งๆที่ข้าพเจ้าก็ไม่อยากเรียนสาขานั้น					
22	ข้าพเจ้าเชื่อในความคิดเห็นของเพื่อน โดยที่ข้าพเจ้าก็ไม่แน่ใจว่าความคิดนั้นจะดี และถูกต้องหรือไม่					
23	เมื่อข้าพเจ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะแก้ปัญหาโดย ฝืนใจยอมเพื่อให้ปัญหานั้นจบๆ ไป					
24	ข้าพเจ้าจะไม่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ เพราะกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับ					

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายอภิชาติ ไรจน์พิบูลสถิตย์
วันเดือนปีเกิด	20 ธันวาคม พ.ศ.2522
สถานที่เกิด	เขตพญาไท จังหวัดกรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	327/40 หมู่บ้านเซนหลุยเซ็นเตอร์ ซอยวัดปรก2 ถนนจันทน์ แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร จังหวัดกรุงเทพฯ 10120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ตัวแทนประกันชีวิต บริษัท อเมริกันอินเตอร์เนชชันแนล แอสซิวรันส์ จำกัด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	182 อาคาร เอ ไอ จี ทาวเวอร์ ชั้น 17 ห้อง 1717 ถนนสุรวงศ์ เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพฯ 10500
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนมัธยมวัดรางบัว (การศึกษานอกโรงเรียน)
พ.ศ. 2541	จาก โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย (การศึกษาภาคปกติ) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (อุตสาหกรรมอาหาร)
พ.ศ. 2543	จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครใต้ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา)
พ.ศ. 2548	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ